

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, PÉNTEK, 1925 február 20.

49. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délután
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Szerkesztői üzenet

Ifj. D. M. Feketi. Vasárnapi számunk „Iskola és politika” című vezércikkével szemben érzett elégedetlenségének ad kifejezést levelében. Ez a cikk — mondja ön — a teljes leszerelés, a feltétlen megadás politikáját hirdeti. Pedig — folytatja — az a nép, amelyik kulturájáért, jogos igazáért még a megengedett ellenállást sem fejt ki, előbb-utóbb el fog pusztulni. És akkor — kérdezi — kinek fognak Önök írni?

Mielőtt hozzákezdene a szerkesztői üzenet elolvasásához, kérjük, olvassa el mégegyszer a kifogásolt vezércikket. Ennek a vezércikknek lényege a következő volt: A kormány hatalmi szóval betiltotta a német középiskolákat s a magyar osztályok bezárására készül. A közoktatásügyi miniszter, aki *ma* korlátlan ura a magyar iskoláknak, kijelentette, hogy a magyarságnak a választások alatt tanúsított magatartásáról jelentéseket vár s ha ezek a jelentések arról fogják őt meggyőzni, hogy a magyarok támogatták a kormányzópartokat, abban az esetben nem fogja becsukni a magyar iskolákat. Ehhez a miniszteri kijelentéshez fűztük mi hozzá, hogy mivel *ma* a magyar iskolákat nem védi meg a törvény, a jog, a nemzetközi szerződés, nem tesznek jó szolgálatot a magyarságnak azok, akik a nyilvánosság előtt bizonygatják, hogy a magyarságnak az a része, amelyik a kormányzópártra szavazott, csak a terrornak engedett. Ez a panasz *ma* a magyar iskolák sirásója lehet. A magyar osztályokkal *ma* szabadon rendelkező Pribicsevics nem akarja megsemmisíteni a magyarnyelvű középiskolai oktatást, ha a magyarok a kormányzópártra szavaztak. Mi most a magyarság kötelessége? Ha megtudja védeni iskoláit törvénnyel, joggal, igazsággal, alkotmánnyal, nemzetközi szerződésekkel — védje meg. *Védje az utolsó lélekzetvételeig, ha ez a védelem kint van.* De ha úgy látja, hogy mintha a német iskolákkal szemben nem volt, a magyar osztályokkal szemben sem lesz korlátja a hatalomnak, ha úgy látja, hogy van a kormánynak egy *feltevése*, ami *ma* megmentheti a magyar osztályokat, akkor egyetlen kötelessége az, hogy erősítse s ne rongálja azt a feltevést, ami *ma* a magyar iskolák utolsó és egyetlen védelme. A suboticei főispán egy előtte járt küldöttségnek válaszolva kijelentette, hogy a magyarságtól a választásokon tanúsított magatartása miatt nem lehet elvenni a magyar iskolákat. Ebből a kijelentésből következtethetünk arra, hogy Pribicsevics olyan

jelentést fog kapni a magyarságról, mely alkalmas lesz a mostani körülmények között a magyar iskolák megmentésére. Azt állítottuk vasárnap s azt ismétljük meg ma is: bünt követnek el a magyarság ellen s a magyar iskolák ellenségei azok, akik e jelentéssel szemben arról akarják Pribicsevicset meggyőzni, hogy csak a terror vezette a magyarok egy részét a kormányzópartok támogatói közé. Lehet, hogy Pribicsevics meg fogják erről győzni, de akkor össze is gyűlhetünk a sír köré, amelybe a magyar iskolákat földelték el.

Ha ebben a követelésben Ön „teljes leszerelést és feltétlen lemondást lát”, akkor csak amellett szolgáltat bizonyosságot, hogy semmi érve sincs a kisebbségi harc *taktikai követelményeihez.* Egyetlen kisebbség sem állapíthatja meg még hónapokra előre sem *taktikai módszereit.* A programot, a nagy célokat ki lehet jelölni egy életöltőre előre, de a programot megvalósító, a célhoz közelebb vivő eszközöket szinte pillanatról-pillanatra, a mindenkori helyzet követelményeihez, az óráról-órára változó konstellációhoz képest lehet csak kiválogatni. A kisebbségeknek nemcsak bátraknak kell lenniök, mint az oroszok, de simáknak is, mint a kigyó s okosoknak, mint a bagoly. A kisebbség legyen önértékes, ha az önérték közelebb viszi céljához, vagy megszünteti akár csak egyetlen sérelmét, legyen hangosszavú, bátor, ha a hangosság és bátorság előreségi törekvéseiben, legyen elszánt és tántoríthatatlan, ha sorsának érdeke cselekvéssé készíti, de legyen halkszavú és alkalmazkodó, ha érdekeit csak a halk szó, csak az alkalmazkodó gesztus védheti meg. Fajának érdeke ellen cselekszik az, aki akkor követel hangos és önértékes szavakat, amikor a hangosság csak a türelmetlenséget izgatja s csupán az elfogultságot mélyíti ki gyűlöletté. Fajának érdeke ellen cselekszik, aki akár temperamentumból, akár azért, hogy megtépzott tekintélyének fényt szerezzen, vagy fölöslegessé vált foglalkozásának jogcímét teremtse, más hangot, más gesztust, más elhatározást, más cselekvést akar ráoktrojni a magyarságra, mint amilyent az egyetemes magyarság életérdekei megkövetelnek.

A magyarság útja olyan, mint az éjszakai vándoré. Az éjszaka vándora siet, ha a hold világít, de tapogatózva lépked, ha vak sötétségbe merülnek el az utak, meggyorsítja lépteit, ha széles

országutra ér, de óvatosan és lassan halad előre, ha a megszükkült ösvény meredeken fut fölfelé; fűtyül, ha kísértetekről fél s vidám dalba fog, ha sima úton bántalanul halad előre. Nincs vándor, aki előre elhatározná magában, hogy csak rohanni fog, míg célhoz nem ér, vagy csak csuszva, mászva fog haladni, míg haza nem talál. Nincs nemzetiség, mely elhatározhatná előre, hogy csak a hangos önérték hangján fog követeléseit küzdeni, vagy csupán a szótlan alkalmazkodás eszközével harcol törekvései megvalósításáért. Ma nem a faji gögnek, hanem az eredményes engedelmességnek idejét éljük. *Nagy céljainkat, kitűzött programunkat nem változtathatják meg az idők változásai, de taktikai kérdésben, a hatemodor kérdésében revideálni kell s a változó viszonyok változó*

követelményeihez képest kell megszabni a küzdelem módját s kell kiválogatni a küzdelem eszközeit.

Mi fontosabb, az-e, hogy legyenek magyar iskoláink, vagy pedig az, hogy a magyarság fájdalmát elcsittítsuk az elszenvedett sérelmek felpanaszolásával? Ugy-e igazat ad ön is nekünk, ha a magyar iskolák ügyét fontosabbnak tartjuk, mint a magyar bánat elringatását. Ha a magyar iskolákat a kormányzat az a meggyőződése menti meg, hogy a magyarok egy része a kormányzópárthoz csatlakozott, szabad-e a magyar bánatot azzal könnyíteni meg, hogy csak a terror vitte őket a kormánytámogatók sorába. Mert — és most méltóztassék felelni a saját kérdésére — kinek fogunk majd mi írni, ha nem lesznek magyar iskolák?

Küszöbön a kormányrekonstrukció

A független demokraták követelése — Újabb intervenció a horvát képviselők szabadonbocsátása érdekében

Beogradból jelentik: A szerdai minisztertanács, amelyet a király elnökletével tartottak meg, még mindig élénken foglalkoztatja a politikai köröket. A minisztertanács tárgyalásainak anyagáról többféle verzió került forgalomba. A kormány tagjai ugyan az ülés után úgy nyilatkoztak a sajtó képviselői előtt, hogy az ülésen csupán a parlament munkaprogramját állapították meg, azonban általános az a vélemény, hogy a minisztertanács ülésén a legkevésbé volt szó a munkaprogram megállapításáról, annál kevésbé, mert a szóban forgó törvényjavaslatok között egy sincs, amelyhez a kormány már régebben ne szerezte volna meg a király hozzájárulását. A kormány tagjai ezzel szemben határozottan cáfolják azokat a híreket, mintha a minisztertanács ülésén a politikai helyzetre vonatkozó fontos megbeszélések történtek volna.

A demokrata párt tovább gyűjti az adatokat

A parlamenti klubok közül csütörtökön a demokrata-klubban volt a legnagyobb élénkség. A demokrata párt ugyanis gyűjti a választási erőszakosságokra vonatkozó adatokat, amelyeket a párt hivatalos lapja, a *Demokratija* útján hoznak nyilvánosságra. Emiatt a *Demokratiját* csaknem mindennap elkobozzák.

A demokrata párt főbizottsága csütörtökön ülést tartott, amelyen *Tomljenovics* volt horvát bán a susáki pártszervezet elleni erőszakosságokról referált. Az ülésen szóba került a Susákon meg-

jelenő *Novi List* című lap üldöztetése, valamint a *Tomljenovics* elleni támadás ügye is.

A horvát Zajednica megbízottja Pasicnál

Dr. *Polics* Vladisláv, a horvát *Zajednica* tagja ismét Beogradban tartózkodik, hogy Macsek és társai szabadonbocsátásáért a belügyminiszteriumban interveinjáljon. *Makszimovics* Bozsó belügyminiszter legutóbb állítólag azt az ígéretet tette *Polics*nak, hogy mihelyt hivatalos megállapítást nyer, hogy Macsek és társai mandátumot kaptak, elrendeli szabadlábra helyezésüket.

Makszimovics belügyminiszter szerdán nem fogadta dr. *Polics*ot, csütörtökön pedig elutazott a belügyminiszter, úgy hogy dr. *Polics* eddig még nem tudott Macsekék érdekében eljárni.

Dr. *Polics* egyébként felkeresi *Jovanovics* Ljubát, a parlament elnökét is, hogy a parlament tekintélyének és a képviselői immunitásnak megóvása céljából közbelépésre kérje Macsek és társai érdekében. A délután folyamán *Petrovics* Nasztázzal tanácskozott dr. *Polics*, majd az esti órákban *Pasics* miniszterelnököt kereste fel.

Változások a kormány összetételében

A legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban arról, hogy a kormányban rövidesen nagyobb személyi változások történnek. Az egyik verzió szerint bizonyosra vehető, hogy a *Pribicsevics*-párti miniszterek száma csökkenni fog, azonkívül a parlamenti

összeülése után **Surmin** és **Drinkovics** miniszterek is kívánnak a kormányból. Radikális párti körökben rámutatnak arra, hogy a megválasztott képviselők számarányához képest, fele annyi tárcára sem tarthat igényt a független demokrata párt, mint amennyit jelenleg bír.

Más verzió szerint **Pribicsevics** pártja nemcsak a jelenlegi tárcáit akarja megtartani, hanem fontosabb pozíciókat is követel magának. Arról is beszélnek, hogy **Pribicsevics** a belügyminiszteri tárcára aspirál, azonkívül a parlament egyik alelnöki tisztségét is független demokratával akarják betölteni.

Amerikából kapott pénzt a beogradi kommunista szervezet

Leleplezték a titkos szervezet tagjait és összeköttetéseit

Beográdból jelentik: A kommunisták titkosnyomdájának Bulbulder-városnegyedben történt leleplezése igen sok terhelő adatot juttatott a beogradi rendőrség kezére a szervezet ellen. Elkobozták a „Komunist” című lapeddig megjelent három számának visszamaradt példányait, valamint nagymennyiségű forradalmi tartalmú röpiratokat, amelyekben a parasztságot és munkásságot forradalomra, az öndülő macedón köztársaság és horvát-szláv köztársaság kiáltására hívják fel. Az eddigi nyomozás adatai alapján megállapították, hogy a szervezetnek Zagrebban is van titkos nyomdája.

Eddig Beográdban negyven embert tartóztattak le. Különösen nagy feltűnést keltett **Cvetkovics** Deszánának, a beogradi leánygimnázium tanárnőjének letartóztatása, aki a szervezet kézi pénztárát kezelte.

Megállapítást nyert, hogy a szervezet igen sok embernek adott ezertől négyezer dinárig terjedő pénzesegélyt és ilyen módon eddig 253.000 dinárt osztottak szét. A rendőrség már napok óta figyeli a nyomda helyiségét, ahol a **Cvetkovics** Dragisa a segélyeket kiosztotta és igen sok embert letartóztattak, akik pénzért mentek az épületbe. A házkutatás során lefoglalták a pénztárkönyvet, amelyben a bevételek és ki-

adások pontosan fel voltak tüntetve. Ebből kiderült, hogy a kiosztásra került pénz legnagyobb része Amerikából érkezett, egy dollártól huszonöt dollárig terjedő tételekben. A pénztárkönyvben fel van tüntetve az adományok küldőinek neve, valamint felfegyverték a segélyezettek nevét is. A szervezet főpénztárnoka **Miljus** Sima volt.

Cvetkovics Dragisa kihallgatása során azt állította, hogy a kommunista szer-

vezet pénztárnoki tisztségét kényszerhatása alatt vállalta el. Arra vonatkozóan, hogy hol van a szervezet pénze, — amit a rendőrség nem talált meg, — a pénztárnok nem tudott felvilágosítást adni.

Szerdán Beográdban a **Smederevski** Djeram téren egy papucsost letartóztattak, akinél ezer röpiratot találtak. A röpiratok **Couljevtől** származnak, aki a macedóniakat forradalomra hívja fel.

A magyar iskolák érdekében száztagu küldöttség járt a szubotici főispánnál

A főispán interveniálni fog a magyar osztályok érdekében

A szubotici magyar radikális klub — mint már jelentettük — akciót indított a középiskolák veszélyeztetett magyar párhuzamos osztályainak megmentésére. A mozgalomba bevonták a Népkört, az Ipartestületet, a Lloydot és az érdekelt szülőket. Csütörtök délelőtt száztagu monstre-küldöttség jelent meg ebben az ügyben **Gyorgyevics** Dragoszláv főispánnál, akinek intervencióját kérték a középiskolák magyar osztályainak fentartása érdekében. A küldöttségben résztvettek a Népkör kiküldöttei, köztük **Koncz** András, **Görög** Alajos, **Sok** Lajos, a magyar párt volt jelöltjei, dr. **Mérei** Andor és **Korom** Sándor választmányi tagok, **Gstalter** Mátyás, **Maurer** Nándor, **Futó** Tamás, **Kis** György, **Nánai** Csaba, **Romics** Ferenc, **Maczkó** Ferenc, **Vaszlavik** Antal, valamint a Népkör számos tagja dr. **Szántó** Gábornak, a Népkör alelnökének vezetésével, továbbá a Katholikus Legényegylet, az Ipartestület, a Lloyd és a Mozdonyvezetők Otthonának több tagja.

A küldöttség szószólója **Jurics** Marko nemzetgyűlési képviselő, megköszönte, hogy miért vezeti a szubotici magyarok küldöttségét. Hír szerint — mondotta — **Pribicsevics** közoktatásügyi miniszter, épügy, mint a német középiskolákat, a magyar párhuzamos osztályokat is be akarja zárni. Ez nagy csapást jelentene a magyarságra, amely egyáltalán nem szolgált rá az ilyen elbánásra, mert a magyarság a most lezajlott választáson is tanujelét ad-

ta lojalitásának és államhűségének. Ezért kéri a főispánt, mint a kormány szubotici exponensét, hasson oda, hogy a kormány ne adja ki a magyar középiskolák megszüntetéséről szóló rendeletet.

Jurics Marko után dr. **Szántó** Gábor beszélt. Hangsúlyozta, hogy a magyar iskolák elvétele azt jelentené, hogy a magyarságot megfosztják anyanyelvétől, már pedig a magyarok egy szabad hazának szabad polgárai akarnak lenni és mint ilyenek támogatni akarják a konszolidációs törekvéseket. Kérte ezért a főispánt, hogy a magyarság lojalitását szem előtt tartva, interveniáljon a magyar középiskolák érdekében a kormánynál.

Gyorgyevics Dragoszláv főispán válaszában többek közt a következőket mondotta:

— Eddig csak a lapokból értesültem arról, hogy a közoktatásügyi minisztérium állítólag olyan rendeletet készül kiadni, amely a középiskolák magyar párhuzamos osztályait megszüntetné. Hozzám hivatalosan semmitéle formában nem érkezett még hír arról, hogy ez megjelene a valóságnak és nem is hiszem, hogy a kormány ilyen tervekkel foglalkozik. Ennek ellenére is köszönöm önöknek, hogy felhívták a figyelmemet az állítólag készülő rendeletre. **Erkölcsei kötelességemnek tartom**, hogy a kormányt előre informáljam és befolyásomat latbavesszem, hogy ilyen rendelet ne lásson napvilágot. Hallottam ugyan arról, hogy a szóbanforgó rendelet-

retorzió lenne a magyarországi szláv iskolák elhanyagolásáért, azonban nem tartom igazságosnak, hogy a magyarországi állapotokért az itt élő magyarság szenvedjen.

— A magyarság — különösen a jalsi magyar nép — az elmúlt választásokon beigazolta lojalitását és azt, hogy részt akar venni az államköztársadalmi munkájában. Amint pedagógus koromban nem tettem különbséget a szerb és magyar növendékek között, ugyanígy ma is egyaránt szívemen viszem a szerb és magyar polgárság érdekét. Legyenek meggyőződve arról, hogy a kormányt hűen fogom informálni a magyarság magatartásáról és teljes erőmmel azon teszek, hogy a magyarságra sérelmes iskola-rendeztet ne adják ki.

Gyorgyevics főispán válaszában a küldöttség tagjai megnyugvással vették tudomásul.

Gyorgyevics Dragoszláv főispán még csütörtök délután Beográdba utazott, hogy illetékes helyen eljárjon a magyar középiskolák fentartása érdekében.

A franciák

ujból kilenc német tisztet ítéltek el in contumaciam

Párisból jelentik: Azamiensi haditörvényszék kilenc német tiszt fölött ítélkezett a világháborúban elkövetett bűnök miatt. **Winkler** tábornokot, báró **Uslar** ezredest, **Hovard** századost egyenként huszévi kényszermunkával sújtotta, **Kreutz** ezredest, **Wetz** kapitányt és **Friedrich** őrnagyot tízévi kényszermunkára, **Schimmenpfennig** századost huszévi kényszermunkára, **Schmidt** kapitányt pedig tízévi kényszermunkára ítélte.

Ezeknek a vádlottaknak azt rótták föl terhükül, hogy északfranciaországi kastélyokban fosztogattak. **Borsmann** hadnagyot éleifogytig tartó kényszermunkával sújtották, mert mikor a hadizónába eső francia területre el kellett szállítani a polgári lakosságot, irgalmatlan kegyetlenséggel bánt a franciákkal, így például egy várandós asszonyt döcögő szekérre tétetett fel és a szerencsétlen az uton világra hozta gyermekét, de — mivel segítséget nem kapott, elvérzett.

A száraz angol

Az örökre eltávozottak között, akik a lelket tették a régi **Torontónak**, egyike volt a legkedvesebbeknek **Bielek** Antal árvaszéki úrnök. Régebben ő is főszolgabíró, de aztán felnőtt az újabb generáció és egyre mohóbb lett. Nem tudta kívánni, amíg az állások a természet rendje szerint üresednek meg, esetleg házasodni készült valaki s ezért kellett neki a főszolgabírói állás.

Bielek Antalnak is azt mondták: — Növőben vannak a fiaid, ma-holnap gimnáziumba kerülnek, jó lesz neked a központ.

— Főbíró legyek?
— Az bajos, mert a **Gusztit** nem lehet mellőzni, hanem majd úrnök.

Szolgabíró sem lehetett **Beeskereken** akárki, hiszen az öreg **Tuelics** pótolhatatlan volt, a katonai reszort-ügyekhez csakis ő értett.

Bielek Tóni hát a városba került és soha nem hagyta el a jókedve. Hatalmas alakú férfiú volt, keretes pápaszem az orrnyergében, ő maga tele humorról, szatírával.

Mikor pohárral a kezében felállt, hogy felköszöntőt mondjon, a megtestesült angol volt, csupa száraz külső. Arcizma nem rándult meg, de az emberek már a harmadik mondatánál elkezdtek kacagást, hogy

aztán egyre tombolóbb derűtségbe jussanak.

Bielek pedig szinte csodálkozva villogtatta rajtuk pápaszeme ívegét, mintha azt kérdezné, mi tetszik ezeken a jámbor tréfákon annyira?

Kétségtelenül elmes, játékoskedvű ember volt, aki az élet savanyúságait úgy igyekezett elűntetni, nem kimélve még önmagát sem. **Farsangi** bohó estéken akármilyen szerepet vállalt, mert hogy szavamat ne feledjem, el se tudja a mai generáció képzelet, hogy milyen lényegtelen semmik voltak az akkori élet nevnevezett keserűségei.

Bottka Béla, főispán korában, nagyon ambicionálta, hogy a regatta folytassa régen abbahagyott működését. A hátralékos tagdíjakat egyszerre le kellett fizetni, aki nem volt még benne, azt beléptették, munkaprogramokat állítottak egybe, — muszáj.

A legények elkényelmesedtek egy-kissé, kellemesebb volt sziesztázni, tisztizni, mint dolgozni, de nem volt pardon.

Még csak azon tündötek, hogy milyen nevet kapjon a regatta. Mert az új cím, ha jó, magában véve is vonz. Szállidostak az ötletek, csak **Bielek** hallgatott.

— Tóni, te sem tudsz semmit?

— Dehogy nem tudok. Nevezétek el **Gályaraboknak**.

Csodálkozva néztek rá, nem ér-

tette senki.

— Na, igen, folytatta **Bielek**, azok is muszájból huzzák az evezőt.

Nagy vadász volt, részes mindenben, de egy megfigyelése csak most villan fel előttem, amikor nézem és látom ezt a mai eszeveszett világot, amikor a páratlan gazdagságok mellett ordítva üvölt a szegénység s tobzódásokban, kiesapongásokban nem éppen a gazdagok vezetnek. Valami halálos itélelsruű íatim lebeg a világ fölött, bizonytalan, de nem is fontos, hogy mi lesz holnap, igyekezzünk hát ma élni.

— Ki látta már, hogy mi a körvadászaton a legérdekesebb? Amíg nagy a kör, a nyulak meg vannak ugyan ijedve, igyekeznek kitérni, de ez egyre kevésbé sikerül. Már biztos halál, ha valamelyik azt hiszi, hogy megmenekült, mert huszonöt-harminc lépésre egy-egy vadász, aki ráirányítja a puskáját. Ez a legbolondabb kalamajka ideje. A szegény nyulak megkísérlik még egyszer a menekülést, sehoh semmi remény, aztán egészen apatikusokká válnak. Ott táncolnak a kör közepén, úgy kell akármelyikét felrugni, hogy szaladjon kívülre (mert befelé löni nem szabad), nincs itt már halálfeletlen, nincs holnap, a nyul tudja, hogy vége lesz, kellemessé teszi hát az utolsó percét és — kurizálni kezd. Aki gyakorlott vadász, az megismeri a nemét. Nem mindig az

fiúr kezdi, gyakrabban a menyecske, sőt a süldő sem vonja meg magától az utolsó örömet. S akkor csodálatos látvány tárul a vadász szemé elé: szerelem a halál küszöbén.

... **Bielek** Tónira gondolok, mikor azt keresem, hogy az állatok tanulták-e el ezt a szokást az embertől, vagy ezek amazoktól? Mert ahogy a francia forradalom után is szokatlanul fékevesztetten, egész a női meztelenség elképzelhető határtalanságáig járta a haláltánc, most se igen van különben. Nem hagyjuk magunkat meglepetni a holnaptól.

Valamelyik uradalmi vadászaton történt egyébként, hogy egy koca-vadász megserétezte **Bielek** Tónit.

Nem volt lényeges a sérülés, egy-két serétszem furódott milliméternyire a lábába, kinyomta a maga kezével és vadászott tovább.

Később azonban, mikor szabályos sorokba fektették a kastély udvarán a nyulakat s a társaság még javában benne volt a szemlélésben és az egyes esetek részletezésében, egyszer csak azt látják, hogy **Bielek** is ott hever a nyulak között.

— Tóni, valami bajod van? — szaladtak hozzá.

— Csak hagyjatok békében, felelte. Engem is meglöttek ma s tudom a szabályt, hogy az elejtett vadnak hol a helye.

Torontáfi.

KISEBBSÉGI ÉLET

***

A román parasztpárt vezére, dr. Lupu, nagy beszédet mondott a parasztpárt temesvári kongresszusán. »A parasztpárt — mondotta — a parasztság részére akarja kiverekedni azokat a jogokat, amelyeket eddig megtagadtak tőle. De a parasztpárt szolidaritás akar lenni a többi néprétegekkel is. Az oligarchia a jogtalanságok végtelen sorát követte el. Példa erre az agrárreform kivitele. Ma is vannak tízezerholdas magánbirtokok akkor, amikor Moldovában ezek vannak föld nélkül. Arra törekedünk, hogy az agrárreformot egészítsük ki és a megmaradt földet osszák fel azok között, akikről mindaddig megjelölték. A kisebbségekről szólva — folytatta beszédét Lupu dr. — megállapították, hogy Romániában négy-nyolc millió kisebbség él, ezeknek legnagyobb részét irredentizmussal vádolják, de hogyan is legyenek megelégedve sorsukkal akkor, amikor a románok nagy tömege is panaszkodik. Amíg a kormány politikája a kisebbségekkel szemben az elnyomás, addig a parasztpárt politikája a kibékítés politikája lesz. Az irredentizmust a kormány hibás politikája tanyasztja ki. Nem lehet akkor majd a magyarság irredentizmusáról beszélni, ha a magyar parasztnak tisztességes megélhetést biztosítunk. A kormány mai kisebbségi politikája, amely elnyomó tendenciájú, négy-nyolc millió ellenséget teremtett az országnak. Ha igazságosak lesznek a kisebbségek iránt, ők lesznek az első, akik hirdetni fogják, hogy Romániában jó és érdemes élni. Ezt akarja a parasztpárt és így Románia megváltása csak a parasztpárton keresztül történhetik.«

*

Brătianu Vintila román pénzügyminiszter a kamara legutóbbi ülésén a közbeszóló Vaida képviselő felé fordulva a következő megjegyzést tette:

— Nem várhatunk más feleletet attól az embertől, aki aláírta a kisebbségeket védő egyezményt.

A pénzügyminiszternek ez a megvető megjegyzése azonban felszólalásra készítette Vaida Voivod Alexandru, aki 1919 december 9-én az onánuzus kisebbségi egyezményt valóban aláírta vagy helyesebben Coanda tábornokkal aláírta.

— Mindig és mindenütt — mondotta Vaida — az ország, az egész világ és a történelem előtt büszkén vállalom a felelősséget azért, hogy aláírtam azt, amit a nagyhatalmak tőlünk követeltek. Teszem ezt azért, mert a román nemzet a kisebbségeknek Gyulafehérvárt sokkal többet kínált fel, mint a nagyhatalmak azokban a semmitmondó paragrafusokban, melyeket Párisban szerkesztettek!

Brătianu Vintila megjegyezte:

— Pedig szégyelhetné magát.

*

A csehszlovák agrárreformról ír a »Manchester Guardian Commercial« nevű angol közgazdasági szaklap, amelynek Keynes, a híres angol közgazdász a szerkesztője: »A csehszlovák földreform — írja — nyilvánvalóan kisebbségellenes tendenciájú, de végrehajtásában azért, ha kis mértékben is, érvényesültek bizonyos nacionális gazdasági szempontok. Az agrártörvény alapján a kormány körülbelül 1000 nagybirtokot kötött meg 460.000 hektár szántó és rét, 116.000 hektár legelő és közel 800.000 hektár erdővel. Ebből a területből azonban 1925-ig mindössze 130.000 hektár mezőgazdasági művelésre alkalmas földet aprózott el. Ezt a megmondott ütemet azonban, úgy látszik, immár nagyon lassúnak találja a csehszlovák állami földhivatal: a most nyilvánosságra hozott tervek szerint egyedül 1925-ben 611 nagybirtokot akartak felosztani 150 ezer hektár szántóval és 30 ezer hektár legelővel, vagyis 20 százalékkal többet, mint az elmúlt négy év alatt. A földol-

rozott statisztikai adatok szerint egy igénylő 1,23 hektár földet kaphat az új felosztásra kerülő nagybirtokokból: nyilvánvaló tehát, hogy gazdasági szempontok alig szólnak a végrehajtás ilyen módja mellett. Annál is kevésbé, mert a törvény nem tesz különbséget a földminősége között. Már a földosztás eddigi mértéke is azaz a következménnyel járt, hogy 1924-ben háromszorannyi búzát és lisztet kellett importálni Szlovákiába, mint 1923-ban. Ez a helyzet természetesen még rosszabbodni fog a földhivatal fokozott tevékenységének

eredményeképpen. A földosztásnak legfőbb célja azonban, úgy látszik, az u. n. maradványbirtokok alakítása, melyekkel politikai exponált híveit jutalmazza a prágai kormány. Már eddig is 63 ilyen maradványbirtokot létesítettek, egyenként 200—300 holdas terjedelemben. Bár ezeket a választások idejére tartják, mégis poton áron kapott már ilyen maradványbirtokot több pártvezér. A Zichyok bányai birtokához lykep jutott Smrcek, a Hodzsa-párt titkára és a vágyszerdahelyi Erdődy-birtokhoz Fábry Pál volt kassai zsupán.«

Herriot új paktumról tárgyalt a német nagykövettel

Atadták a németországi katonai ellenőrzésről szóló jelentést

Párisból jelentik: A német nagykövet, aki tegnap tárgyalásokat folytatott Herriot-val, elsősorban azokat a nehézségeket vitatta meg, amelyek a francia-német kereskedelmi tárgyalások végleges befejezését késleltetik. A *Matin* azonban úgy tudja, hogy von Hoersch beszélt azokról a feltételekről is, amelyek mellett Németország hajlandó lenne résztvenni annak a paktumnak megtárgyalásán, amellyel Anglia a genfi paktumot ohajtáná helyettesíteni.

A *Matin* szerint Londonban és Párisban egyformán azt tartják, hogy Németországnak részt kell vennie egy ilyen egyezmény létrehozásában, ez azonban semmiesetre sem jelenti azt, hogy lemondanak olyan garanciákról, mint például a kölni okkupáció. Németországnak egyszerű ígéretére, hogy alá fogja írni a paktumot, mivel a kölni zónának kiürítése nem történhetik meg, csak a lefegyverzés végrehajtásának pontos és nem vitatható megállapítása után.

Walsh tábornok, a berlini szövetségeskatonai ellenőrzőbizottság elnöke szerdán átnyújtotta Foch marsallnak a németországi általános vizsgálat

eredményéről szóló jelentését. Foch marsall azoknak a szövetséges nagyköveteknek, akik a nagyköveti értekezlet ülésén résztvesznek, azonnal megküldte a jelentés másolatát.

A jelentés 44 oldalra terjed és két függelék van, melyek közül az egyik a tényleges állományok ügyében kiküldött aibizottságtól, a másik a fegyverszerint a függelékben technikai jelentésről van szó. Maga a jelentés általános jellegű. Fel vannak sorolva Németország mai állásai, azonkívül jellemzi a jelentés a leszerelésre vonatkozó német hangulatot. Herriot miniszterelnök a jelentésről már szerdán tudomást vett. Lehetséges, hogy Herriot legközelebb Londonba utazik és Chamberlainnal és Baldwinnal tanácskozni fog a német kérdéssel.

A szövetségeseknek most kell eldönteniük, milyen formában adják a német kormány tudomására azt a január 26-án kilátásba helyezett választ, hogy mit várnak még a szövetségesek Németországtól leszerelési kötelezettsége tárgyában.

Tisztviselőredukció a suboticei városházán

Száz tisztviselőt bocsátanak el — Elsősorban a képesítés nélküli hivatalnokokat helyezik B-listára — E hó folyamán hajtják végre a létszámesőkentést

A városi tisztviselők körében elterjedt az a hír, hogy a városi tanács tisztviselőredukcióra készül és a létszámfeletti tisztviselőket rövidesen elbocsájtják állásukból. A hír érthető izgalmat keltett a városházán annál is inkább, mert a tanács elzárkózott a felvilágosítások elől. A városi tanács maga is halogatta a terv keresztülvételét és hosszas tanácskozások előzték meg azt a határozatot, amelyet a tanács ebben az ügyben esütörtökön délelőtti rendkívüli ülésén hozott.

A városi tanács esütörtöki ülésén elhatározta, hogy

még e hó folyamán végrehajtja a tisztviselő-redukciót és körülbelül száz tisztviselőt fog elbocsátani.

A tisztviselőlétszám csökkentésének terve akkor merült fel, amikor a fizetésrendezéssel kapcsolatban a tisztviselők létszámáról új szabályrendelet készült, amelyben pontosan megállapították, hogy az egyes ügyosztályokban hány tisztviselő alkalmazható. A város vezetőségének az volt az álláspontja, hogy ha a tisztviselőknél nagyobb fizetést ad, akkor több munkát is követelhet tőlük és így a közigazgatást kevesebb munkaerővel is elvégezheti. Az új szabályrendelet, amelyet a főszámvévi hivatal állított össze, annyiban tér el a régitől, hogy azokban az ügyosztályokban, ahol a háború utáni években felszaporodott a munka, felemelték, ahol pedig

nincs munkatorlódás, ott leszállították a tisztviselői létszámot. E szerint

mindazokból az ügyosztályokból, ahol létszámfelesleg van, a felesleges tisztviselőket elbocsájtják, illetőleg nyugdíjazzzák.

A esütörtöki ülésen csupán azt állapították meg, hogy melyik ügyosztályban hány létszámfeletti tisztviselő működik. Ezek valamennyien B-listára kerültek. Az elbocsájtandók névsorát csak egy későbbi ülésen fogják összeállítani, az ügyosztályok főnökeinek jelentése alapján.

A *Bacsmegyei Napló* munkatársa kérdést intézett Malagurszki Albe polgármesterhez, hogy a tisztviselők elbocsájtásánál milyen szempontokat követ a városi tanács?

A polgármester kijelentette, hogy a városi tanács minden hivatalfőnöktől jelentést kér a tisztviselők munkájáról. Természetesen elsősorban azokat a tisztviselőket bocsájtják el, akiknek nincs meg a szükséges kvalifikációjuk, másodsorban, akik alkalmatlanoknak bizonyultak. Azt a körülményt, hogy az illetők milyen politikai párthoz tartoznak, nem veszik figyelembe. A város vezetősége először a régi szabályrendelet alapján akarta végrehajtani a tisztviselő-redukciót, azonban egyes ügyosztályokban a háború után annyira feltorlódott a munka, hogy a régi szabályrendeletben meghatározott tisztviselői létszám kevésnek bizonyult és ezért néhol száz száza-

lékkal is emelni kellett a létszámot. Összesen körülbelül száz tisztviselővel dolgozik több a városházán, mint amennyire szükség van. Van azonban olyan ügyosztályok, ahol nincs meg a szükséges létszám. Ezekbe új tisztviselőket kell alkalmazni, természetesen csak olyanokat, akik beosztásuknak megfelelő iskolai képesítéssel rendelkeznek. A létszámesőkentést megkönnyíti az, hogy több régi tisztviselő már kérte nyugdíjazását.

Arra vonatkozóan, hogy az egyes ügyosztályokban hány felesleges tisztviselő működik, számszerű adatokat nem adott ki a városi tanács, azonban, mint értesülünk, a B-listások között vannak

elsőosztályú jegyzők, orvosok, árvaszerki ülnökök, másodosztályú rendőrkapitányok, harmadosztályú jegyzők, egy pénztárnok, egy ellenőr, irodatisztek, írások, kézbesítők, szülésznők, erdőszolgák, tűzoltóajtisztek, irodaszolgák, ideiglenes napdi-
jasok és rendőrök.

Létszámhiány különösen az adóhivatalban, a számvétségben és a tűzoltótestületben mutatkozik. A városi tanács ezeket az üresedésekben lévő állásokat igyekszik minél rövidebb idő alatt betölteni. Nincs kizárva a sem, hogy a rendőrelétszámfeleslegben mutatózó létszámfelesleg megmarad, mert mindössze tizenöt rendőrrel van több, úgy, hogy a város közbiztonságának megvédésére összesen százötven rendőr áll rendelkezésre. Tekintve Subotica állandó fejlődését, a rendőrelétszámfelesleg ez a létszáma nem látszik soknak.

Az elbocsájtások még február hó folyamán megtörténnek, úgy, hogy, mint értesülünk,

az indexre került tisztviselők március elsején már meg sem kaphatják fizetésüket.

A városi tanács a redukció végrehajtásával tekintélyes összeget takarít meg és reméli, hogy a súlyos közterheket ezáltal csökkentheti.

Pusztító vihar Fiumében

A villám felgyújtotta a torpedógyár egyik raktárát

Fiuméből jelentik: Szerdán Fiumében és a Quarnero partvidékén példátlanul heves nyári zivatar volt végig, amely a hajókban és a partmenti városokban is nagy károkat okozott. A délelőtti órákban teljes sötétség borult a tengerre, a meleg sirocco elviselhetetlen volt, a tenger habzott és tajtékzott. A fiúme-abbaziai hajót menetrendszerű utján érte a vihar és csak nagy nehézségekkel tudott a kikötőbe visszatérni. A hajón átesapó hullámok a fedélzetet teljesen megtöltötték vízzel. A Fiumében kikötő akaró Theresa nevű dalmáciai vitorlást a szél felborította; a legénység uszva volt kénytelen a partra menekülni.

A hullámok a petróleum-kikötő mólóját husz méter hosszúságban feltépték és megsemmisítették. Egy villám lecsapott a torpedógyárra és egyik raktárát felgyújtotta. A jugoszláv Baross-kikötőben a hullámok nagymennyiségű elszállításra váró árt a tengerbe sodorták; a szél több hajót elszakított láncairól.

A vihar úgy Susakon, mint Fiumében nagy károkat okozott; háztetőket, cégtáblákat tépett le, ablakokat tört be és a lezuhló cserepek több embert megsebesítettek. A jugoszláv-olasz határon levő Lazarushalógyár is súlyosan megrongálódott, mert a hullámok csaknem huszonnégy órán keresztül állandóan átesapáltak a gyáregületesen. A vihar elmúltával a tenger a part mentén tele van uszó roncsokkal, amiket a vihar sodort a vízbe.

CIRKUSZ

IN MEMORIAM

— Modern legenda —

Előáll a fekete hordágy,
Temetkezési egyleti,
S négy cilindres uriember
A halottat ráfekteti.
Pehelysúlyu, — negyven kiló csak —
Ebbe nem szakadnak belé . . .
S a gyászmenet elindul lassan
A néma sírödör felé.

Lehajtott fejjel bandukolnak,
Aztán valaki felsikolt.
A gyászbavont hordágyon . . . nézd, nézd,
Váratlanul felült a holt.
Ugy ül, mintha nyeregben ülne . . .
Ugy ül . . . ne nézz, ne nézz oda . . .
A jobbkezeben ostor pattog . . .
Kantárt szorít a bal . . . csoda!

A hordágyat megsarkantyuzza . . .
Légy ájtatos és együgyű!
Átszellemül a pillantása
S csak ennyit mond suttogva: — Gyűl!
A gyászbavont hordágy fa-lába
Szikrát vet, mint acél kován . . .
. . . És felgaloppozott az égbe
Fred Taral szent Mihály lován.

dió.

Andrássy

az atrocitások eltussolásával
vádolja BethlentA Somogyi-Bacsó-gyilkosság adatait
Andrássy adta át Bethlentnek

Budapestről jelentik: A Somogyi-Bacsó-gyilkosság megtorlásának az ügye egyre szélesebb hullámokat vet. Beniczky Ödön volt belügyminiszter több nyilatkozatában jelentette már ki, hogy a kezei között levő adatokat nyilvánosságra hozza, ha a miniszterelnök feloldja a hivatali titoktartás alól. Egyben az egész közvélemény előtt tanúságtételre hívta fel Beniczky gróf Andrássy Gyulát és herceg Windischgrätz Lajost arra nézve, hogy milyen lépések és intézkedések történtek annak idején nemcsak a Somogyi-Bacsó-gyilkosság, hanem a többi ki nyomozott büncselekmény és atrocitás megtorlása céljából.

Gróf Andrássy Gyula a következőkben válaszol Beniczky Ödön felhívására:

— Beniczky Ödönnek a Duna-Tisza között elkövetett atrocitásokról 1922 július 15-én elmondott interpellációja után kértem Beniczkyt, hogy a további büntetésekről szóló adatait ne hozza a parlament elé, hanem bizalmas közléssel tegye lehetővé, hogy a miniszterelnök az adatokat megismerhesse. földerítesse és megtorolhassa. Beniczky eleinte nem akarta a tanácsomat követni. Nem bízott abban, hogy a miniszterelnök bizalmas közlés alapján erélyesen fog eljárni. Félt az eltussolástól. Mivel azonban én el akartam kerülni, hogy az ország hírneve meghurcoltassék és azt hittem, hogy Bethlen éppen annyira akarja a büncselekményeket megtorolni, mint én, kérésemet mindaddig ismételttem, amíg Beniczky meghajolt előtte. Windischgrätz és én vállalkoztunk arra, hogy Bethlent felvilágosítsuk.

— A budai hegyek között lévő villájában kerestük fel gróf Bethlen István miniszterelnököt — folytatta gróf Andrássy Gyula — és ott átadtuk neki Mattyasovszky György rendőrfőkapitány különböző büncselekményekről szóló összefoglaló beadványát, amelyben az egyes ügydarabok hivatalos száma is befog-

laltatott. De nem adtuk át a Beniczky birtokában lévő különböző jegyzőkönyveket.

— A miniszterelnök erővel elárást ígért, de az ígért beváltásáról azóta egy szót sem hallottam. Nem

tudom, hogy később mi történt ez ügyben. Mattyasovszky jelentését visszakaptam a miniszterelnöktől és a jegyzőkönyvekkel együtt hosszabb idő múlva visszaadtam azt Beniczky Ödönnek.

Éles harc — a leszerelési bizottságban

Összeütközés az angol és holland delegátus között

Genfből jelentik: A Népszövetség leszerelési bizottságának szerdai ülésén éles összeütközés történt az angol Mac Neill s a francia Jouhaux és a holland Oudegeest között. Az összeütközés olyan éles volt, hogy egy pillanatra az egész bizottság fennállását veszélyeztette. Jouhaux és Oudegeest az eredeti tervezet-hoz módosításokat javasoltak, erre az angol Mac Neill kijelentette, hogy módosításokat azok, akik nem tagjai a Népszövetségi Tanácsnak, nem tehetnek. A francia Paul-Boncour közvetíteni próbált az ellentétes álláspontok között, de az angol delegátust nem lehetett el-

téríteni álláspontjától. Erre aztán a bizottságnak azok a tagjai, akik a Népszövetségi Tanácsnak is tagjai, külön tanácskozásra vonultak vissza.

A teljes ülés este nyolc órákor ült ismét össze és minthogy az angol kormánydelegátust most sem lehetett álláspontjától eltéríteni, a bizottság az eredeti tervezetet fogadta el minden módosítás nélkül, de Jouhaux és Oudegeest a Népszövetségi Tanács elé fognak fordulni, hogy ezt a helyzetet tisztázza, mert hiszen így ez a bizottság valaképpen nem egyéb, mint maga a Népszövetségi Tanács.

Egyezséggel végződött

a Chottek-uradalomért folytatott örökösödési per

Végkielégítést kap gróf Chottek Rezső özvegye
Negyvenmillió dinárra rugnak a perköltségek

A több száz millió dinár értéket képviselő Chottek-örökségért évek óta húzódo családi per e napokban a felek meg egyezsével véget ért. Gróf Chottek Rezső özvegye, született Ráday Irma grófnő és néhai ifjabb gróf Chottek Rezső nővérének gyermekei: Pallavichino Alexander örgrófnő, született Schönborn Mária grófnő és Schönborn Johanna grófnő végrendeleti örökösök egyességét kötötték, amely szerint idős gróf Chottek Rezső özvegye nagyszögű végkielégítést kap.

A futaki és korompai uradalom örökösét

Mintegy harminc évvel ezelőt halt meg gróf Chottek Ottó, aki fivérével, idősebb gróf Chottek Rezsővel a futaki uradalom tulajdonosa volt. Ottó gróf végrendeletében a tulajdonában volt birtokrészt is ifjabb Chottek Rezsőre hagyta, csak az élvezeti jogot tartotta fenn fivére: idős Chottek Rezső gróf számára. 1903-ban az öreg gróf meghalt és három örökös maradt utána, leányai: gróf Schönborn Ferenéné, született Chottek Gabriella és másik leánya Chottek Henrietta grófnő, továbbá gróf Chottek Rezső. Az öreg gróf úgy végrendekezett, hogy az egész vagyon egy kézben maradjon és ne kerüljön felosztásra. Így az egész vagyon ifjabb gróf Chottek Rezső örökölte és a leányai csak a köteles részt kapták. A végrendelet szerint, amennyiben fia férfitól nélkül hlna el, a vagyont gróf Schönborn Gabriella legidősebb fia kapja meg.

Harc az örökségért

Ifjabb gróf Chottek Rezső 1921. október 11-én halt meg. Halála előtt előbb 1915-ben, majd 1918-ban saját kezűleg írt, terjedelmes végrendeletében egész vagyonát nővérének Schönborn Gabriella grófnőnek leányaira: Mária és Johanna számára hagyományozta. Özvegyének, akivel zavartalan házasságot élt, — a futaki kastélyban örökös lakhatási jogot, a konyhakert egy részét, 6 lovat, 6 tehenet, 6 sertést, 3 kocsit, 3 pár lószerszámot, 300 méter tűzfát, a majdnem üres borpincét és ezenfelül évi 48.000 aranykoronát hagyott a fantasztikus vagyont reprezentáló futaki és korompai uradalmakból. A többi, — közté 14.000 hold szántóföldet Futakon, 7000 hold erdőt Cserévicsen és 6000 hold erdőseget Nestinben, összesen 27.000 holdat, felszereléssel, élő állatokkal és kastéllyal — a Schönborn-grófnőknak kapták. A grófot végrendeleti intézke-

désénél az a szempont vezette, hogy a grófnő jóval gazdagabb volt, mint az ura és így a futaki uradalomra nem volt ráutalva. A grófnő 1913-ban nagybátyjától, gróf Bergentől Aszódon 4000 hold földet és a Wien melletti Aspingen 1000 hold erdőseget és száz szobás csodásan berendezett kastélyt, óriási értékű értékpapírt, mesés vagyont jelentő ékszert és igen sok készpénzt örökölt.

A szombori árvaszék és a magyar igazságügyminiszter még 1905-ben jóváhagyta azt az Újvidéken megkötött egyezséget, mely gróf Chottek Rezső és nővérei közt jött létre és amely szerint, ha a gróf gyermektelenül halna el, az apai vagyon, — a futaki, cserévicsi, nestini uradalmak felét, — Schönborn Gabriella leszármazottjai örökölik, — tekintet nélkül arra, hogy fiuk vagy leányok.

Az ifjabb gróf Chottek Rezső-főe későbbi végrendeletek azért nem intézkedtek az apai vagyon örökléséről, mert arról már ez az egyezés intézkedett. 1921-ben ifjabb gróf Chottek Rezső halála után a két nővér az özvegy tudtával a futaki uradalmat birtokbavette és ezt a bíróságnak be is jelentette.

Röviddel utóbb az özvegy megmondta magát és ő is birtokba vette a futaki uradalmat és ezt a bíróságnak bejelentette. A bíróság egyik bejelentést sem vette tárgyalás alá. Így akkor már ketten vették birtokba a futaki sok ezer holdas birtokot. Chottekné a hagyatéki tárgyaláson megtámadta ura végrendeletét azon a címen, hogy férje vallási örületben szenvedett és így beszámíthatatlan volt, amikor a végrendeleteket írta. Az öreg gróftól örökölt vagyonrész örökségi érvényességét elismerte. Az özvegy magának követelte a mesés vagyont érő családi diadémet és riviere-t, a család többi ékszerét, továbbá 7 láda színezüstöt és 10 millió aranykorona értékű értékpapírokat.

Amíg a perek megindultak, — egyedül a hagyatéki leltározás 28 millió dinárba került, — az agrárreform a 14.000 holdas futaki szántóból 13.500 holdat elvette, a korponai 3000 hold földből is 744 holdat kisajátítottak. Közben a perköltségek és a hagyaték költségei már 35—40 millió dinárra szaporodtak.

Az első bírói döntés

A megindult megállapítási perben az I. foku bíróság a Schönborn-leányok, a felsőbb bíróságok az özvegy igaza mellett döntött és így az özvegy volt jogerősen birtokbavetőnek tekinthető. Et-

től függetlenül megindult az örökséget megtámadó per és a perek egész légiója követte az örökségi pert. Október 29-ére volt az örökségi per kitűzve, de már akkor mindkét fél kérte az elhalasztást, mert mindkét fél célszerűbbnek vélte egyezségi tárgyalásokat indítani. Az özvegy minden követelése ki-elégítésére 30 millió dinárt kért, ezzel szemben a Schönborn-leányok a végrendeletben az özvegyet megillető részen felül évi 350.000 dinár valorizált apandzst ajánlottak fel.

Az egyezés

Mindkét fél egy-egy meghatalmazottat delegált az egyezkedési tárgyalások folytatására. A Schönborn grófnőket az idősebbik Schönborn-leány ura: Pallavichino Alexander örgróf és az özvegyet Hervay Ferenc magyar tábornok képviselte. Amikor már az alap meg volt, a két fél három-három ügyvédet és pedig a Schönborn grófnőket dr. Mócs Sándor noviszadi, dr. Jeszenszky Géza budapesti és dr. Boks Károly trnava, az özvegy dr. Stiefelmayer Károly kulaj, dr. Zsigmondy Béla budapesti és dr. Frankovszky János trnava ügyvédek bízta meg az egyezés perfektuálásával. A tárgyalások Budapesten két teljes héten folytak és kedden fejeződtek be.

A megállapodás szerint az özvegy végkielégítést kap, amelyet az örökösök négy éven belül egyenlitenek ki, azonkívül a budapesti lakást, drága műkincseivel, a vagyonterő ékszereivel és egyéb nagyértékű ingóságokat.

A per költségei hír szerint negyven millió dinárt tesznek ki.

Nem engedélyezik

Beregi szombati szavalóestjét

A magyar kultuszminiszter
nem engedi át a Zeneakadémiát

Budapestről jelentik: Szombaton este a Zeneakadémia nagytermében akarta megtartani Beregi Oszkár a múltkor elzártsolt estélyét. Az akadémia gondnoksága azonban nem adta át a termet, azzal az indoklással, hogy a kultuszminiszter intézkedett így. Dr. Molnár Dezső, a Színészszövetség igazgatója felkereste Klebelsberg Kunó gróf kultuszminisztert, hogy felkérje a Zeneakadémia nagytermének átengedésére, a kultuszminiszter azonban a következőképpen utasította el a terem átengedésére vonatkozó kérelmet:

— A Zeneakadémia dísztermét nem engedem át Beregi Oszkár hangversenyére. Nem engedtem át a dísztermet akkor sem, amikor a szociáldemokraták Marx emlékének akarták megünnepelni itt. Nem engedném át az ebredőknek sem. Egyszóval sem a jobb-, sem a baloldali szélsőségeseknek nem adom át a Zeneakadémiát. Kénytelen vagyok saját felelősségem tudatában a rend és közbiztonság érdekében megtagadni a terem átengedését. Nem engedem meg, hogy ez a díszterm összeütközések, véres verekedések színhelye legyen, mert csakis művészi előadásokra adható bérbe.

Beregi Oszkár előadásának rendezői arra nem is számítanak, hogy a fővárostól megkapják a Vigadó. Beregi azonban szombaton délután mégis a közönség elő akar lépni és pedig a Pesti Lloyd-Társulat Mária Valéria-uccai dísztermében.

Az engedély magadásáról a rendőrség eddig még nem döntött, mert Rakovszky Iván belügyminiszter magának tartotta fenn a jogot, hogy a szavalóest megtartása ügyében döntsön.

Gyomrod ellen vátkezel,
Ha nem „Buddha” teát élvezel

Meggyilkoltak egy budapesti táncosnőt

Két hónappal a gyilkosság után találták meg ágyában a holttestet — Az utolsó éjszakán férfitárogatót fogadott — Kéjgyilkosság, vagy rablógyilkosság?

Nincs nyoma a gyilkosnak

Budapestről jelentik: Leirer Samu vendéglős csütörtökön délelőtt megjelent a főkapitányság központi ügyeletén és bejelentette, hogy

leányát Leirer Amália huszonhat éves táncosnőt meggyilkolva találta a lakásán.

A vendéglős elmondotta, hogy véleménye szerint a gyilkosság legalább két hónappal ezelőtt történthetett, a szobából olyan borzalmas hullabúvár áradt ki és leányának arca annyira el volt feketedve, hogy ő maga sem ismerte volna rá, ha alaposan meg nem nézi a holttestet.

Arra a kérdésre, hogy történt az, hogy két hónapig nem érdeklődött leánya iránt, Leirer pozitív választ adott, amennyiben kijelentette, hogy leánya teljesen különválva élt a családtól Teréz-körut 6. szám alatt lévő lakásán. Az apa csütörtökön is csak azért ment fel hozzá, mert egy régi ismerőse, egy holland ur akarta a leányt meglátogatni és ezt az urat kísérte fel leánya lakására. Ezzel az úrral együtt találták meg borzalmas helyzetben meggyilkolva Leirer Amáliát.

A rendőrség eleinte

hihetetlennek találta, hogy a város szívében, a nagyköruton két hónapig fekhessen valaki egy lezárt lakásban holtan,

azonban hamarosan beigazolódott, hogy Leirer Amáliát — akit apja feltűnően szép, vörösre festett hajú, fiatal nőnek irt le — valóban karácsony előtt néhány nappal gyilkolták meg. A rendőri bizottság nyomban kiszállt a gyilkosság színhelyére és már az ajtónál megállapította, hogy a lakás ajtajának kulcsa bele van törve az ajtó alsó zárjába és hogy az ajtó csak a felső Wertheim-zárral volt becsukva. A rendőrség ebből arra következtetett, hogy aki utoljára járt a lakásban, az szétvehette onnan és közben törte el a kulcsot.

A hámszobás lakás előszobájában a butorokra ülepedett por arra vall, hogy ott hónapok óta nem takarítottak. A hullaszagot már az előszobában érezni, noha a belső szobák ajtajai még zárva vannak. Az első szobában, amely fogadószoba, egyik estlappal múlt év december 21-iki száma feküdt nyitva az asztalon, mintha valaki az újság olvasását aznap hagyta volna abba. A lap mellett a rendőrség két borospoharat talált, kimosatlanul, beragadva.

Balra a szalonszerű fogadószobából nyílik az ajtó a hálószobába, ahonnan a borzalmas bűz árad. Ahogy felnyitják a detektívek az ajtót, az első pillanatra émelyítő, ájulást előidéző a rettenetes szag, amint áporodottan tör elő a hálószobából. A rettenetes szaghoz megdöbbentő látvány tárult a rendőri bizottság elé.

Teljesen megfeketedett arccal holttestet találtak az egyik gyönyörűen behuzott fehér selyemágyon, kinyújtott karokkal, olyan helyzetben, ahol első pillanatra azt a látszatot kelti, mintha kéjgyilkosság történt volna.

Két ágy van a szobában, amelynek padlóját nagyon elegáns, vastag szőnyegek borítják, a falakon apró nappak, finom képek és az egész szobában szanaszét dobálva tüköreltlen csöreganguszok. Leirer Amália az ágyban fekvő holttesttel, félig felmelt ruhában fekszik, aludt vértöcsében. A vértöcsa felett borzalmas képet nyújt a vörösszőke haja, amint elomlik a fehér selyem párnák fölött. A vértöcsében csaknem beleszáradt a két hónappal ezelőtt meggyilkolt asszony leve is. A vér a gyilkosság után lefelé csurgott a pad-

kettő a másik ágy felé és a két ágy között az éjjeli szekrény előtt olyan hatalmas aludt vértöcsa van, egészen beleszáradva a padlóba, hogy

arra lehet következtetni, hogy a szerencsétlen nő órákig vergődött, amíg teljesen elvérzett,

amelyek, hogy az emberek segítségéhez folyamodhatott volna.

Hogy hogyan történhetett a gyilkosság, minden hang és minden zaj nélkül, az egészen érthetetlen. A holttest fekvése azt bizonyítja, hogy a szerencsétlen nő a halál előtti pillanatokban alig-ha gondolhatott arra, hogy gyilkos vagy rablógyilkos kezébe került.

Az áldozat jobb nyakán egyetlen véres seb jelzi, hogy a gyilkos milyen eszközzel végzett Leirer Amáliával.

Egyetlen ütés, amely végighúzódik a homlokon, egészen az arc közepéig, átszakítja a balántéket is. Az asszony ezt a borzalmas ütést, már eszméletlenül érezhette, mert arcán ott húzódik még valami gyenge mosoly és ez a mosoly még megdöbbentőbb a megfeketedett, szennyes színű, kettéhasított fiatal arcon, amelyet körülövez a gyönyörű vörösszőke haj. Az áldozat öltözéke fekete selyem kombiné, fekete selyem ing és az ing felett horgolt régi zöldesszínű kötött zsemper. Az ágy előtt, ahogy gyorsan lerántotta magáról, ott fekszik fekete selyem harisnyája és barna antilopcipője.

Gyorsan és rohanva vihették az ágyhoz Leirer Amáliát, mert az egyik ökölbeszorult kezében, ahogy kinyújtva tartja, még ott van egy IIIa selyem női alsónadrág.

A másik keze a szívére téve, a szíve felett olyan nyugodtan pihen, mintha nem is a gyilkosság pillanatában kapta volna a szíve fölé a balkezét. A test helyzete, fekvése, már az első pillanattól azt a látszatot kelti, hogy

olyan gyilkosság történt, amelyet szerelmi jelenet előzött meg, vagy legalább is hogy a szerelmi jelenet közben vágták le a szerencsétlen Leirer Amáliát.

Hogy ki követhette el ezt a gyilkosságot, ez előtt a kérdés előtt teljesen táncstalanul áll a rendőrség.

Felkutatják az egész szobát, sehol egyetlen darab papiros, egyetlen darab újság, amely december 21-ike utánról szólana. Ez arra vall, hogy

a gyilkosság a múlt év december 21-én történt.

A Teréz-körut 6. számú ház házmestere a következőket mondotta Leirer Amáliáról:

— Amikor a nagysága hollandusa, Kerstens Theodor elutazott, rendszerint veleutazott Leirer Amália is és azért most is azt hittük, hogy december közepé óta elutazott a hollandussal és ezért nem is érdeklődünk az iránt, hogy mikor jön ismét haza, mert ez nála egészen bizonytalan volt. Mi különben nem voltunk vele érintkezésben, azonban a leghatározottabban állíthatom, hogy elutazása a házbeliek előtt feltűnést nem keltett, mert mindig el szokott utazni Budapestről holland barátjával.

Leirer Amáliát, aki egy mulatóhelyen volt alkalmazva, ez a hollandus vette ki és tartotta el ebben a finom, nagyon jól berendezett és intim lakásban. Annnyit már sikerült megállapítani, hogy a nő tényleg készült elutazni Budapestről Hollandiába, hogy azonban mikor szándékozott utazni, azt pontosan nem tudni. Tény, hogy mielőtt erre a karácso-

nyl utjára eltávozhatott volna, egy férfitárogató járt nála. Ez lehetett december 20-án, 21-én, vagy 22-én este. Ez a férfi, aki a késő esti órákban jött fel Leirer Amáliához és távozott el, lehet csak a gyilkos. Hogy a férfi levetkőzött a lakásban a gyilkosság előtt, azt az bizonyítja, hogy

a tükrök előtt a várószobában találtak egy férfi alsóruháról származó gombot.

Ugyancsak itt a tükrönél, ugylátszik, a férfi véres kezét egy üveg parfümmel moshatta le, mert találtak egy kiürített lefordított parfümösüveget, amelynek cseppjei és loltjai még ott látszanak a földön. Hogy Leirer Amália gyilkosság közben megsebezthette a férfit vagy az önmagát sebezthette meg, ezt az bizonyítja, hogy egyes angoltapaszkokat találtak ugyanazon a helyen — a tükrök előtt — s ebből azt következtetik, hogy angoltapaszkot ragasztotta be sebesülését a gyilkos férfi.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy Leirer Amália 1923 decemberében költözött a Teréz-körut 6. számú házba. Kerstens Theodoron kívül is sűrűn fogadott férfitárogatókat. Lakása két szobából áll: egy ebédszobából és hálószobából. Az utolsó estén férfitárogatója volt Leirer Amáliának, amit abból állapítottak meg, hogy az asztalon két likőrpoharat és egy csomag kártyát találtak. A szomszédok nem emlékeznek arra, hogy a gyilkosság éjszakáján valami gyanús zajt hallottak volna a lakásból. A rendőrségnek az volt az első gyanuja, hogy kéjgyilkosság történt, mert a lány

combján és alkarján az utolsó vannak,

azonban ennek a feltevésnek ellentmond a lány apjának csütörtök délután tett tanuvallomása, amely valószínűvé teszi, hogy rablógyilkossággal áll a rendőrség szemben. A meggyilkolt nő apjának Leirer Sámuel volt budapesti kocsmárosnak, jelenleg földbérletnek való másából ugyanis a rendőrség megállapította, hogy

a lakásból igen sok értéktárgy tűnt el, többek közt egy platina foglalt briliánsgyűrű, platina karkötőre husz briliánskövel kirakva, egy arany jegygyűrű,

egy alpaca kávé- és tejeskauna, valamint cukordoboz, egy lakreticell, egy dísznőbőr-bőrdendő, egy harminchat személyes evőkészlet, amit Leirer Amália december közepén vásárolt feltűnő ólósáron egy a Keleti pályaudvar környékén lakó eddig még ismeretlen, elvált vagy özvegy embertől.

A lakásban mindössze egy darab százkoronás bankjegyet találtak.

A lány a pénzét egy autólakkból készült férfi-tárcában szokta tartani, ami szintén eltűnt. Valószínűleg hat-hét millió korona volt ebben a tárcában.

A gyilkosságot alkalmasint késsel vagy beretvával követték el. Leirer Amáliát nem az ágyban gyilkolták meg, hanem az ágy mellett, erre vall ugyanis, hogy az ágytól másfél lépésnyire találtak egy vértöcsét. A leányt tehát már meggyilkolva után tették az ágyba. A lakásban december 22-től kezdődőleg találtak újságokat, amelyeket az ajtóhasadákon csuszattak be a lapkihordók, ami azt bizonyítja, hogy a gyilkosság december 21-én éjjel történt. Az éjjeli szekrényen talált óbresztőóra fél tizenegyet mutatott a gyilkosság felfedezésekor.

A nyomozás óriási apparátussal folyik tovább.

Románia többet követel Németországtól mint az egész román nemzeti vagyon

A német kormány ötven millió aranymárkát ajánlott fel

Berlinből jelentik: A Németország és Románia közötti konfliktusról mértékadó helyen a következőket mondják: Románia követelése a háborús megszállás idején másfél milliárd értékben kibocsátott Banca Generale-bankjegyek beváltására vonatkozik. Ezeket a bankjegyeket a román kormány időközben beváltotta ugyan, de most a birodalmi kormánytól az összeg visszatérítését kívánja. Ez az ügy már a londoni konferenciát is foglalkoztatta, ahol Románia az általános jóvátételi kérdések közé kérte ennek sorozását. Kívánságának Londonban nem adtak helyt. A Dawes-tervezet életbelépése után Németország csak a megállapított keretek között tartozik fizetéseket teljesíteni, amint ezt a német jegyzék annak idején Romániának tudtára is adta.

Ujabbban a román kormány nemcsak ezt a másfél milliárdot követeli, hanem egyéb jóvátételi követelést is támaszt Németországgal szemben. Így például a petróleum-tornyok helyreállítási költségeinek és az elmaradt haszonok megtérítését is kívánják, ami Németországra tizenöt milliárd arany lei további kötelezettséget róna. Olyan összeg ez, amely jóval túlhaladja Románia egész nemzeti vagyonát.

Stresemann külügyminiszter egy újabb nyilatkozatában erősen kikérte az ellen, hogy Románia német részről választ vár. Néhány nappal ezelőtt szóbeli tárgyalások voltak a román követelésekről és a német álláspontot jegyzékben már két héttel ezelőtt a román kormány tudomására adták. Ebben a jegyzékben Né-

metország ötven millió aranymárka erejéig megegyezést ajánlott fel és erre a jegyzékre Románia még eddig nem válaszolt.

Bukaresti jelentés szerint Brătianu pénzügyminiszter rendeletére az összes értéktözsdeket bezárták Romániában. A kormány attól fél, hogy a bizonytalanság kapcsán a lei eséséről elterjedt hírek katasztrófát idéznének elő a román valutaviacokon. A betiltott német újságok megjelenését azzal a feltétellel engedték meg, hogy a német-román bonvodalomról semmit sem irnak.

A bukaresti lapok a román külügyminisztérium sajtóirodájának következő kommunikációját közlik:

— A román kormány nem hajlandó vitába szállni dr. Stresemannal. Németországnak Romániával szemben tanúsított magatartása nem egyéb, mint annak bizonyossága, hogy Németország ki akarja magát vonni kötelezettségeinek teljesítése alól. Románia eddig engedékeny volt Németország iránt, azonban, ha a békés megegyezésre irányuló törekvései nem vezetnének eredményre, akkor a román kormány kénytelen volna a szükséges intézkedéseket megtenni jogai védelmére.

HA NYUGODTAN AKAR ALUDNI
biztosítsa lakását és üzletét
„BERNOLD”-féle
acél- és faredőnyökkel
GYÁR: NOVISAD 1018

Képtelen krónika

1.

AZ ELSŐ FECSKE tegnap megjelent Palicson egy nádifődes eresz alatt. Meggigazította ócska fészket, vidáman csicsereggett a déli napsütésben és az elképedt házbeliek élénk csodálatára ép úgy viselkedett, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb dolga, hogy ő, a kisfecské már februárban Palicson süt-kérezzen. Hogy mért volt olyan sietős a kisfecskének, azt senki se tudja, talán összeveszett a babájával, vagy rekordot akart teremteni, valószínű azonban, hogy az időjárás esalta lépre, mert a kisfecskének sajnos nincs zsebnaptára, hogy megnézhesse milyen hónap és hanyadika van, a kisfecské nem menetrend szerint indul és így történhetett csak, hogy hat héttel előbb jött el délről Szubotica felé. Palicson mindenki megbámulta a csodálatos madarat és az emberek azt mondták: »itt a tavasz.« Az éjszaka azonban nagy szél kerekedett, a levegő lehűlt és a kisfecské megfázott. Egész éjjel köhögött, aztán reggelre kampez lett a kisfecské, beadta a kufesot, meghalt. A kisfecské a tavasz halottja, mindenki hajtsa meg előtte szíve gyászlobogóját, mert a kisfecské egy hős, egy vitéz, egy vértanu, aki eljött tavaszt hozni a télbe és jai ismét kiderült, hogy egy fecské még nem csinál tavaszt.

2.

LE A KALAPPAL! — kiabáltak a párisi kalaposok a Divat Ligája közgyűlésén, amikor Ottroff, az elegáns világi azt indítványozta, hogy az üdvözlés szertartásait ezentúl redukálni kell és pedig úgy, hogy a férfiak ne kalapjévéve köszöntsék egymást, hanem fejbólintással, vagy rövid, katonás szalutálással. Soha így még nem költözték fejbe a francia — és ha ez az ötlet erőre kap, az egész világ — kalaposait és soha ilyen pánik nem támadt még a kalapiparban, se földrengés, se bankbuktás, se háború híre, mint amekkora riadalmat ez az indítvány támasztott. Hogyisne kérem, tessék elképzelni! Kiszámították ugyanis, hogy a férfi kalapok kilencven százaléka a köszönésben megy tönkre. Ez a köszönet azért, hogy az ember udvarias. Vannak előzékeny emberek, akik rettentő messzire meglóbázzák a kalapjukat, egész köröket irnak le a levegőben, akár egy üstökös és minduntalan fogdossák a karimáját, amely így részben kikopik, részben elzsiszódik. Szívelzsiszódásban mulik ki a legtöbb kalap és hozzá még nem a saját, hanem a gazdája zsirján hízik halálra. Az ilyen sokat és nagyot köszönő férfiak kétszerannyi kalapot fogyasztanak, mint a neveletlen vagy kisismertességű emberek. Eszerint a kalapról mindjárt következtetni is lehet az illető modorára és jellemére. A modern ember az egész lelkét a kalapjában hordja. Ezt a kalapgyárosok persze jól tudják, de azt is tudják, hogy ha divatba jön az újfajta köszönés, a kalapok legalább háromszor annyi ideig fognak tartani, mint eddig. Szóval egyáltalán nem pszichoanalitikai háttere van ennek a kalapos mozgalomnak, ez kenyérharc élet-rehalálra és bár a kalaposok ilyen szép jelszavakat írtak is zászlajukra: »Legyünk udvariasak! Meg kell menteni a nemes tradíciókat! Az uriember kalapjévéve köszön!« s b mégis a profit jai-veszékkel az előzékenység tógája mögött.

Mentsük meg a szegény kalapgyárosokat, le a kalappal!

3.

40.000 BOLHÁT adományozott végrendeletileg M. N. C. Rotschild a British-muzeumnak Londonban. Negyven ezer bolha egyaráson testvérek közt is szép leisztung hát még a Rotschild bolhagyűjteménye, amelyben a világ összes bolhafajtái voltak összeszedve, európai, ázsiai, afrikai, amerikai és ausz-

tráliai bolhák, mindkét nemből képviselve, csupa gyönyörű tenyészpéldány. Ez a kollekcio egy élet hosszú és fáradságos munkájának eredménye, mert M. N. C. Rotschild a familiától eltérően nem a pénzszerzésnek, hanem a bolhagyűjtésnek szentelte minden érdeklődését. Ilyen külön fiú volt ez a Rotschild, aki valószínű így gondolkodott: »Pénzem az van ugyanis elég, valami feltűnőbbet, különösebbet kellene csinálni« — és mivel a Rotschild egy tehetséges, tudományos férfit volt, a fajtáját jellemző ádáz kitartással a bolhákra vetette magát. Könnyű volt neki kitartani, az anyagi források arra fordítva sohasem dugultak be. A British-muzeum most vette revízió alá a bolhagyűjteményt és mint az angol lapok írják, az a maga nemében páratlanul tökéletes. Egy ideális bolhakollekcio. Méltó a Rotschildok nagy arányaihoz. És ha a Rotschild név egyszer majd le is tűnik a kapitalizmus forgószinpadáról, a tudomány örökké meg fogja őrizni emlékét az utókor számára, de ekkor már nem úgy fog élni az emberek tudatában, hogy: »Rotschild, a milliárdos bankár«, hanem »Rotschild, a csodálatos bolhagyűjtő.« (t. l.)

A prágai kormány képviselteti magát a komáromi Jókai-ünnepélyen

Pozsonyból jelentik: Komáromban szerdán nagyszabású Jókai-émlékünnepélyt rendeztek, amelyen a város egész közönsége részt vett. A színházban ünnepi előadásban az Aranyember került színre. Az ünnepélyen a hatóságok képviselői is megjelentek.

Komáromban, az itó szülővárosában vasárnap újból nagyszabású Jókai-émlékünnepély lesz, amelyen képviselteti fogja magát a Magyar Tudományos Akadémia, a budapesti Kisfaludy- és Petőfi-társaság, valamint a debreceni egyetem. Massaryk köztársasági elnök, akét szintén meghívtak az emlékünnepélyre, a kabinetiroda után magyar nyelvű levélben értesítette az ünnepély rendezőségét, hogy a legnagyobb sajnálatára nem jelenhet meg vasárnap Komáromban. A csehszlovák kormány Kállay miniszter fogja képviselni.

Az eladott halottak bosszúja

A lelkifurdalás halálba kergetett egy földbirtokost

Tordáról jelentik: Az erdélyi közvéleményt nem mindennapi öngyilkosság részletei foglalkoztatták. Az eset tragikus hőse Terney Ferenc ötvenkilenc éves uitordai jómódú földbirtokos, aki általánosan tisztelt és becsült polgára volt a városnak. Másfél évvel ezelőtt valami különös sugallattól megszálva az a gondolata támadt, hogy az uitordai református temetőben lévő családi sírboltját eladja. A kriptának csakhamar akadt is vevője egy gazdag uitordai polgár személyében, akivel Terney nemsokára meg is egyezett s a szerződést is megkötötte. A szerződésben megállapodtak abban a terminusban is, ameddig az eladónak kötelessége a kriptát kiüresíteni. Az egyezés alapján Terneynek ki kellett volna lakoltatnia évekké ezelőtt elhalt gyermekei konorsóját, bánta tettét. Terney később megelment a vevőhöz, visszavitte a felpenzt s kártérítésül is fölajánlott egy nagyobb összeget, de a vevő hallani sem akart arról, hogy az egyezés után lemondjon a kriptáról.

Az elkeseredett Terney pörre vitte a dolgot, azt hozván fel indokolásul, hogy neki jog van megtartani a kriptát, melyben kedvesei pihennek. A pör meg is indult és mostanig folyt elkeseredetten. A napok-

ban pedig sötét és borzalmas fináléval végződött. Terney a pört elvesztette: a krypta átadására kötelezte a bíróság. Ez végképp megtörte a bünbánó embert s elkeseredését csak fokozta, hogy egyik fia nemrégiben öngyilkosságot követett el. A kriptát átadó bizottság a napokban kitesztelte a temetőbe s onnan a két kis koporsót kitelepítette. Terney sötét önváddal nézte a koporsókat, lelkiismeretfurdalásai olyan fokot értek el, hogy az átadás megtörténte után háza padlásán egy gerendára felakasztotta magát s abban a pillanatban, mikor a hurkot a nyakára tette, revolverrel fejbeltette magát.

Prónay, a rendcsináló

A volt különítményparancsnok bonyódalmas pöre a budapesti járásbírósgón

Budapestről jelentik: A budapesti járásbírósgón csütörtökön tárgyalta azt a rágalmazási pört, amelyet Schnitz ezredes-hadbíró indított Prónay Pál volt különítményparancsnok ellen.

Prónay a honvédelmi miniszternél még 1922-ben feljelentést tett Taby Árpád főhadnagy és társai ellen, akiket azzal vádolt, hogy a nyugatmagyarországi fölkelés idején több községet végigsarcoltak. A feljelentés alapján katonai bizottság vizsgálta fölül az ügyet, amely megállapította, hogy a vádak igazak, az elrabolt tárgyak nagyrésze a tisztek birtokában van és azt javasolta, hogy büntető ultra tereljék az ügyet, valamint a tisztek egyéb visszaéléseit is. Az eljárás a csendőrfelügyelő ügyészségnél Schnitz Rezső ezredes-hadbíró indult meg, aki Bíró Aladar őrnagy-hadbíró bízta meg a nyomozás lefolytatásával. A nyomozás zökkenő nélkül haladt egészen addig, amíg ki nem derült, hogy Prónay Pál zászlóaljparancsnok utóda: vitéz Bánó Kálmán ezredes a különítmény tiszti bérletének likvidálása alkalmával 25.000 koronát felvett 1922-es értékben, annak ellenére, hogy Bánót figyelmeztették, hogy a tiszti bérletet a zászlóalj pénztárából elikkasztott pénzekből állították fel a feljelentett tisztek.

Ettől kezdve Prónayék szerint hajsza indult meg a nyomozást végző Bíró őrnagy-hadbíró ellen, akit elfogultsággal vádoltak. Bíró őrnagyot fel is mentették a nyomozás munkája alól és helyette Juhász alezredes-hadbírórt rendelték be, kinek előterjesztésére a tisztek ellen megszüntető határozatot hoztak. Amikor a határozatot kikézesítették, Prónay és ügyvédje július 21-én fel is folyamodtak. A felfolyamodást a legfelsőbb honvédtörvényszék visszautasította azzal, hogy az időelőtti, de később mégis megindította az eljárást Schnitz hadbíró ellen, akit Prónayék azzal vádoltak meg, hogy hamis jelentést tett az ügyről a honvédtörvényszéknek. Schnitz ekkor hamis vád címén feljelentést tett Prónay Pál és ügyvédje dr. Darvay János ellen. A feljelentés az ügyészségre került, amely az ügyet a büntetőjárásbírósgóra tette át azzal, hogy hatóság előtti rágalmazás címén a büntetőjárásbírósgó vonja felelősségre Prónay Pált és ügyvédjét.

A tárgyaláson Darvay János dr. elfogultsági kifogást emelt az eljáró Reinartz járásbíró ellen. En — mondotta Darvay — mint ügyvéd teljesen a fél utasításai és adatai értelmében járván el, nem vagyok felelősségre vonható. Ügyemet a betűszerint illetékes járásbíróhoz tegyék át, én ugyanis mint D betűvel kezdődő vádlott, nem tartozom a bíró ur elé, célszerűen történt az, hogy ön elé kerültem. Ön bíró ur, mint tartalékos tiszt tudhatja...

A bíró: Nem vagyok tartalékos tiszt. A trianoni békeszerződés értelmében tartalékos tiszt nincs.

Prónay: Ez hazasárlás!

Az elfogultsági kifogás előterjesztése után a vádat képviselő ügyész megbízott indítványára a bíró elnapolta a tárgyalást azzal, hogy felterjeszti az ügy iratait a budapesti büntetőtörvényszékhez, hogy az hozza meg végzését az elfogultsági indítvány tárgyában.

Próbabetörés

Detektívek végigjárták a kasszaráblást a Rajcsics-malomban

A Bunjevacska-uccai Rajcsics-malomban, ahonnan néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek elrabolták a Wertheim-kasszát, szerdán este ismét betörés történt. Az újabb betörést azonban nem a nyilvánosság kizárásával hajtották végre, hanem nagy tömeg nézte végig: amint a rendőrség emberei rendkívül nagy erőfeszítéssel bár, de betörőket megszegyenítő ügyességgel, kicipelte a súlyos páncélszekrényt az uccára, — a nyomozás érdekében. Most derült ki, hogy a jó rendőrnök legalább kell annyit tudnia, mint a hivatásos betörőknek. A betörés fényesen sikerült, ami főképp Blázics György rendőrkapitány szaktudását dicséri. Tudniillik, mint a tulajdonképpeni betörők utáni nyomozás vezetője, ő vezette a próbabetörést is.

A betörésre nagy segéderővel vonultak ki Blázics és Prodánovics rendőrkapitányok. (Bizonyára többen voltak mint a kasszaráblók, de hát az még nincs kiderítve, hogy az első betörést hány ember követte el és így a rendőrség ezt a számot nem vehette alapul.) Először is az egyik detektív személyében kijelölték a malomszolgát, aki bement a szolgál lakásba aludni, Sárcevic Máté malomszolgá vallomásának megfelelően. Azután az éjjeli őrszerepét osztották ki egy másik detektívvel azzal az utasítással, hogy többizben látogasson el a gépházba is és lehetőleg akkor legyen távol, amikor a betörés kezdődik. Amikor Blázics rendőrkapitány ilyen gondosan elrendezett mindent, egy harmadik detektív, szigorúan labujhegyen odasompolygott a vaskapuzhoz és azt alkulecsal fényitotta. Ennek megtörténte után, egyenként és a legnagyobb óvatossággal, hogy a szolgát játszó detektív fel ne ébredjen, lopóztak az irodába, hogy leemeljék a két métermázsás páncélszekrényt. Ez a munka azonban nehezen ment, ami vagy azt bizonyítja, hogy a detektív-betörőknek nincs meg a szükséges testi fölényük, vagy azt, hogy az igazi betörők többen voltak, amely utóbbi körülmény igen fontos a nyomozás szempontjából. Blázics rendőrkapitány végignézett embereit, majd alapos mustrálás után megszólalt:

— Tehát öten voltak a gazemberek — és még egy detektívet behívott az uccáról.

A páncélszekrényt most már sikerült az állványról leemelni és azt a legnagyobb csendben az ablakhoz vonsozni, hogy az udvarra juttassák. Az átszállítás azonban már nem sikerült, mert a súlyos kassza felhorrította az ablakdeszkát és letört egy darabot az ablakpárkányból is, amiből kiderült, hogy a vaskrényt nem az ablakon keresztül vitték ki a betörők, mivel az ő munkájuk után semmi nyom sem maradt az ablakon. A kapu át azután a detektívek is könnyűszerrel az uccára cipelhették zsákmányukat.

— Na végre — jegyezte meg Prodánovics rendőrkapitány, amikor az uccára érték a detektívek — most már nézzük meg, hogy mit csinál az éjjeli őrszolgája.

Az őrszolgája, amikor a gépházban rátaláltak, izgatottan kérdezte:

— Kimehetek már?

A szolgát játszó detektívet úgy kellett felrázni mély álmából, mert mint kötelességtudó detektív, a szerepéhez híven igazából elaludt.

A közönség nagy érdeklődéssel nézte végig az izgalmasabb bővelkedő jelenetet, csupán egy a hátsó sorokban ácsorgó sötét alak jegyezte meg a végén:

— Pacerok!

Zicher, hogy egyike volt a kasszabetörőknek. Kár, hogy a megjegyzést Blázics rendőrkapitány nem hallotta.

— m. d. —

Butorok, csak a legjobb minőségben, bécsi gyártmányok, versenyen kívüli olcsó áron
Krausz Edénél Novisad

HIREK

Karakán

Ahogy a vonatról Bécsben leszálltam, a pályaudvar előtt, a villamos megállónál magyar szó ütötte meg a fülem. Egy tisztá, öreg hordár volt, derék, jókötésű, fehérbajszu, pirosarcu ember.

— Jónapot, — szólított meg.

Önkéntelen s rögtön a kezét nyújtotta. Szinte el is röstelte szolgáló állapotát, de megörült, hogy megértettem s barátságát nem utasítottam el.

— Elviszem én az urat olyan szállodába, hogy nem kell fényesebb és mégse olyan rablók, mint ezek itt.

Leoldotta derekáról a nadrágszíját s átkötötte a két csomagot, vállra vette.

— Maga hogy kerül Bécsbe? — kérdelem utközben.

— Jaj, uram, azt csak az isten tudja.

— Mióta él itt?

— Negyven éve.

— Most hány éves?

— Hatvanegy.

— Hova való?

— Debreceenbe.

— Mikor volt otthon utoljára?

— Negyven éve.

Halgatva mentünk tovább.

Egyszer csak megszólalt kérdezőtlen. Az ember kérdezőtlen mondja el a legfeljebb titkait.

— Sokat hiányt vetett az élet. — katonának jöttem én Bécsbe. De aztán, hogy a feleségemmel úgy jártam, ide költöztem.

— Házasság ember?

— Igen.

— Gyerekek is van?

— Nincs.

— Nem is volt?

— Egy.

— Meghalt?

— Meg.

— Mikor?

— 1886-ban: azután hagytam el az asszonyt.

— Még most is haragszik rá?

— Még most is.

— De hisz ez borzasztó, hát hogy történt az összeveszés?

— Nem jött velem sörözni.

— Ez az egész?

— Ez.

— Szerette az asszonyt?

— Még most is szeretem. Nem is mondhatok rá semmit. Nagyon dögös volt, nagyon okos, csak egy kicsit fősvény. És olyan otthon való, magának való.

— Nem szeretett mulatni.

— Nem szerette, ha én mulattam. Akármilyen örömem volt, nem szerette. Így aztán összekaptunk... Tudja, milyen a magyar ember!... Guten Tag, herr Konduktor, habe die Ehre... — odaköszönt egy villamos kalauznak is: — Szeretnek ezek itt engem! Tudják ezek, ki vagyok én! — mondta önérettel.

— Sokat jártam a világra! mit gondol, kicsi nekem Bécs! hogy mindig csak itt üljek! bejártam én Németországot, Franciaországot, mindent, de Bécs volt a Sitz-platzom, igaz! No de meg is van itt nekem a becsületem, mikor folyamodtam a sapkáért, — mert ezek a bécsi szocik nem engedik, hogy a technikában dolgozzak, mint szerelő, mert technikus vagyok, hogy öreg vagyok! pedig erős vagyok! eszem-iszom és vigyáztam mindig magamra, — mondom, mikor sapkáért folyamodtam, megadták, kimutattam nekik, milyen érdemem van nekem Wienben: mennyit laktam én itt, régi Dienstrmann vagyok én itt, kérem. Héj, de szeretnek is! imádnak engem! Különbösen is az egész világon imádtak, ahova mentem.

— Csak a felesége nem, ugy-e?

Elhallgat. Valami megütötte a szívét. Aztán dacosan fölveti a fejét:

— Ilyen a magyar, uram. Hiszen tet-

szik ismerni, ulyen a magyar.

Aztán hallgatva, gondolkozva vitte a táskát a Hotelba: Habe die Ehre, Herr Portier, habe die Ehre...

Büszke volt, hogy a portás egy szóra, rögtön adott szobát. Hogy milyen alázatosan és mekkorákat köszöntgetett németül: az nem számít. Németül lehet szolgál is, alázatos is, ki is rugathatják: de magyarul ha szól, akkor valaki, és ur és eget dőfő karakán ünnezel.

Ilyen a magyar. Móricz Zsigmond

— **Kinevezték az albániai jugoszláv követet.** Beogradból jelentik: Lazarevics Brankó követségi tanácsost, a külügyminisztérium albán ügyosztályának főnökét albániai követé nevezték ki. Lazarevics rövidesen elfoglalja új állomáshelyét Tiranában.

— **Jugoszlávia konkordátuma a Vatikánnal.** Beogradból jelentik: A külügyminiszter Beogradba hívta dr. Szmodlaka Joszip vatikáni követet. A hazahívás célja a Szentszékkel kötendő konkordátumra vonatkozó megbeszélés.

— **Telefonkapcsolat Beograd—Budapest—Bécs közt.** Beogradból jelentik: Márciusban új telefonkapcsolatot létesítenek Beograd és Bécs között. Az új vonal Budapesten keresztül fog vezetni és alkalmasabb lesz, mint az eddigi kapcsolat, amelyet Ljubljana közvetített.

— **Forgalmi korlátozások a szubotica vasutigazgatóság területén.** Az államvasutak vezérigazgatóságának jóváhagyásával a szubotica vasutigazgatóság beszüntette Szécsány és Módos között a 7733, 7734, 7735 és 7736. számú személyvonatok közlekedését. Ezenkívül Szubotica és Szombor között az 521. és 522. számú személyvonatok közlekedését heti három napra korlátozták, mégpedig az este 11 óra 50 perckor Szuboticáról induló 522. számú vonat csak csütörtökön, szombaton és vasárnap, a délután 2 óra 30 perckor Szomborból induló 521. számú vonat pedig pénteken, vasárnap és hétfőn közlekedik.

— **Betiltottak egy aradi magyar lapot a jugoszláv választásokról írt cikke miatt.** Aradról jelentik: Az Aradon megjelenő »Magyar Újság«-ot, az erdélyi magyar párt hetilapját a jugoszláv választásokról írt cikke miatt betiltották.

— **A noviszadi polgármester megszürgette a drágasági perek tárgyalását.** Noviszadról jelentik: Lakics János polgármester-helyettes csütörtökön felkereste dr. Spalatin Ivánt, a noviszadi járásbírószág vezetőjét és megszürgette nála a járásbírószághoz áttett drágasági perek tárgyalását. A járásbírószág vezetője megígérte, hogy a perek tárgyalását rövidesen kitűzi.

— **Jaurés Pantheonba való szállítási költségei.** Párisból jelentik: A költségtérítés adatai szerint Jaurésnak a Pantheonba való átszállítása negyvenhatezer frank költségbe került.

— **A lengyel minisztertanács jóváhagyta a Vatikánnal kötött konkordátumot.** Varsóból jelentik: A minisztertanács jóváhagyta a Vatikánnal kötött konkordátumot, amely szerint a pápái egyházmegyéek határai összeesnek a tartományi határokkal.

— **Kikinda szubvenciót ad a vajdasági szerb színháznak.** A noviszadi szerb színház-egyesület, mint jelentették, elhatározta, hogy újból megszervezi vajdasági szintársulatát és evégből az államhoz, valamint a megyei és városi törvényhatóságokhoz fordult támogatásért. A kérelem Kikinda városnál talált először visszhangra. Kikinda évi ötezer dinár állandó szubvenciót szavazott meg a vajdasági szerb színház részére.

— **Az újságírók nyugdíjalapja az állami költségvetésben.** Beogradból jelentik: A jugoszláv újságíróegyesület vezetősége nevében Kovacsics Kresimir elnök és Ivanics Milorád pénztáros felkeresték Sztojalinovic pénzügyminisztert, akit arra kértek, hogy az új költségvetésbe nagyobb tételek illesszen be az újságírók nyugdíjalapjához való állami hozzájárulás címén. A miniszter megígérte, hogy igyekezni fog minél nagyobb hozzájárulást biztosítani az újságírói nyugdíjalap javára.

— **Győrben letartóztattak egy volt szerb hadifoglyot.** Győrből jelentik: A győri rendőrség letartóztatta Ivanovic Vladimir volt szerb hadifoglyot, akit azzal gyanúsítanak, hogy Pécsen még a háború alatt gyilkosságot követett el. Ivanovic tagadja a gyilkosságot, de kihallgatása közben ellentmondásokba keveredett és a Pécsről beszerzett adatok is megerősítik a gyanút. Ivanovicot csütörtök reggel Pécsre szállították.

— **Kinevezés.** Dr. Grginsevics Antal noviszadi törvényszéki bírót a noviszadi felebbviteli bírósághoz nevezték ki.

— **Közel huszezer ember vándorolt ki az országból 1924-ben.** A zagrebi kivándorlási hivatal most küldte meg az 1924. év kivándorlási statisztikáját. Az adatokból kitűnik, hogy 1924 január 1-től december végéig összesen 19.575 ember vándorolt ki az ország területéről, akik közül 17.238 jugoszláv állampolgár. Az előző, 1923. évben ezzel szemben 11.473 volt a kivándoroltak száma, közülük 9370 jugoszláv állampolgár. Az 1924. évben tehát nyolcezerszáz-kettővel emelkedett a kivándorlók teljes száma és hétézernyolcezerszáz-hatvannyolccal több a kivándorolt jugoszláv állampolgárok száma, mint az 1923. évben.

— **A noviszadi munkanélküliek segélye.** Noviszadról jelentik: A munkanélküli segélyek kintalására kiküldött bizottság Gyurgyevics városi főlegyző elnöklete mellett tartott ülésén 98 munkanélkülinek 500, 800 és 1200 dináros segélyeket utalt ki. A bizottság február 20-án további 29 munkanélkülit részesít segélyben.

— **Szemző Gyula cáfol és fenyeget.** Budapestről jelentik: Szemző Gyula volt bácskai főispán az *Esti Kurír* csütörtök esti számában nyilatkozik azokról a vádakról, amelyekkel volt titkára, Bernhardt Mihály — akit, mint ismeretes, véresre veretett — illette. Szemző kijelenti nyilatkozatában, hogy Bernhardtot 1923 decemberében azért távolította el szolgálatából, mert különböző sikkasztásokat követett el kárára. Cáfolni igyekszik volt titkára vádjait és bejelenti, hogy nemcsak a sajtópórt fogja megindítani ellene, hanem most már sikkasztásért is följelenti.

— **Radicséltetésért elítelt ügyvéd.** Osziokról jelentik: Dr. Petrovics Agoston ügyvéd a választások előtti napon, egy nagyobb társaságban, az uccán Radicsot és a köztársaságot éllette. A rendőrség most dr. Petrovicsot három napi elzárásra ítélte.

— **Nagy lavinaomlások a svájci-olasz határon.** Bernből jelentik: Svájc és Olaszország határán nagy lavinaomlások voltak. Négy turista meghalt és heten megsebesültek. Merina közelében a lavina házakat temetett el lakóikkal együtt.

— **A pistolet Osziéken.** Osziokról jelentik: Néhány nap óta a Royal-szálló egyik termében ütötte fel tanyáját a Szubotica és Zagrebben betiltott »Pistolet«-nevű iátékbank. Az osziéki kereskedelmi és iparkamara, valamint a kereskedők egyesülete távirati úton fordult a belügyminisztériumhoz, hogy rendelje el a iátékbank bezárását.

— **A mallídjosi Ipartestület közgyűlése.** A mallídjosi Ipartestület február 15-én tartotta évi rendes közgyűlést, melyen megválasztották az új tisztviselőket. Elnök lett Pece András, alelnök Sipos Mátyás, titkár Páthy Ferenc, pénztáros Molnár István. Az elnökség indította a tagokkal, hogy a testület szabályait a kereskedelmi minisztérium jóváhagyta. A közgyűlést Katvanszki Izidor közszégi jegyző, mint iparbiztos vezette.

— **Megszüntetik az intendánsi állást a magyar állami színházaknál.** Budapestről jelentik: Az operaház változtatásával kapcsolatban a kultuszminisztérium elhatározta, hogy az állami színházak főigazgatói és intendánsi állásait megszünteti. Az Operaház élére báró Wlassics Gyula helyett igazgatót állítanak, aki végre fogja hajtani az Operaház további fenntartásához szükséges létszámabbiztás és más takarékosági rendszabályokat.

— **Eljegyzés.** Adler Irénke (Vinkovci) és Mavro Goldstein (Zagreb) jegyesek. 1925 február hó.

— **Emberölésért — hat évi börtön.** Osziokról jelentik: Istokovics György, tizenkilenc éves legény, a múlt év november havában a Valpovo melletti Mard községben, kocsmai verekedés közben bajonettjével agyonszurta Lipo-vac Ferenc földművest. Az osziéki törvényszék halált okozó súlyos testisértesben mondotta ki bűnösnek és hatévi súlyos börtönre ítélte. Az ügyész az ítélet ellen felebbezett.

— **Csödbe jutott egy nagy angol textilgyáros.** Londonból jelentik: Hopwood angol textilgyáros, akinek százhetven magánvállalata és hat szövőgyára van, negyvenhat millió font értékben fizetési zavarai következtében csödtől kért maga ellen.

— **Halálozás.** Noviszadról jelentik: Ljubojevics Jácó városi pénztáros az O. S. K. V. ismert futballjátékos, csütörtökön tüdővészben meghalt. Temetése pénteken délután három órakor lesz. Halála különösen sportkörökben nagy részvétet kelt.

— **Táncmulatság — verekedéssel.** Noviszadról jelentik: Ujfutakon vasárnap éjszaka az Adolf-vendéglőben, ahol a kaszinó helyisége van, táncmulatságot tartottak. A vendéglő egyik szobájában Rom Vinko csendőrfőhadnagy Lang Raniszláv orosz tisztel együtt várta a hajnali vonatot. Közben a táncmulatság résztvevői közül néhányan észrevették a csendőrtisztet, akit szidalmazni kezdtek abban a hiedelemben, hogy a mulatság ellenőrzése végett tartózkodik a vendéglőben. Lang Raniszláv orosz tiszt védelmébe vette a csendőrfőhadnagyot, mire a zajongó tömegből valaki székkel úgy fejbeütötte, hogy nyomban összeesett. A csendőrfőhadnagy ezután a sebesült orosszal a legközelebbi csendőrszere ment, ahonnan három csendőrral visszatértek a vendéglőbe, hogy a verekedőket letartóztassák. A vendéglőben azonban ekkor már senki sem tartózkodott. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Elítelt vagonfosztogatók.** Osziokról jelentik: Radics István, úrossz-lavai lakost, Vilics Hasan társával együtt még múlt év őszén letartóztatták, mert hosszú időn át fosztogatták a vagonokat. Az osziéki törvényszék most tárgyalta ügyüket. Radics azzal védekezett, hogy őt csak azért fildőzik, mert névrokona Radicsnak. Radicsot hat évi, társát pedig öt évi súlyos börtönre ítélték.

— **Kivételes állapot Djakovón.** Djakovóról jelentik: A választások lezajlása óta nagyon nyugtalanok a kedélyek a szlavóniai Djakovón. A kerületi előjáróság az egész djakovói kerület területére kihirdette a kivételes állapotot. Este hat órakor a vendéglőket, üzleteket és kapukat be kell zárni, kilenc óra után pedig senkinek sem szabad az utcán mutatkozni. Mulatságok tartása szigorúan tilos.

Merényletet követtek el a japán titkos tanács alelnöke ellen. Londonból jelentik: Tokióban merényletet követtek el Isiki, a titkos tanács alelnöke ellen. Nagy ember-tömeg rontott be a házába és megtámadta az öreg embert. A támadás állítólag bosszúból történt. Isiki ugyanis az új választójogi reformtervezetnek a szerzője s ebben a javaslatban a választói jog korhatárát 25 évről 30-ra emeli föl.

Emberölés önvédelemből. Novisadról jelentik: 1923. október 26-án a bánáti Udinban Grossu Pavle csordás juhnyáját behajtott Petrov Avram uzdini gazda földjére. Ebből verekedés támadt és Petrov Avram két fiu segítségével agyafőbe verte a csordást, aki revolvert rántott és támadóira három lövést tett. Az egyik lövés Petrov Avramot találta, aki nyomban meghalt. A becskeréki törvényszék a jogos védelmet igazoltnak látta és a jódlottat felmentette. Az ítéletet a novisadai felelővitali bíróság csütörtökön helybenhagyta.

A szubotical vasutassorsjegyek huzása. A szubotical vasutasszövetség az általa kibocsátott sorsjegyek huzását február 15, 16, 17, 18. és 19-én tartotta meg dr. Manojlovics Vladislav királyi közigazgató jelenlétében. A sorsolás eredményei a következők: a 100.000 dináros főnyereményt az 53553 számú sorsjegy nyerte meg, az 50.000 dináros nyereményt a 23536, 25—25.000 dinárt a 78014 és a 98780, 10—10.000 dinárt 51934, 80356, 93731. Ezer dinárt nyertek: 9, 3569, 34155, 47547, 59481, 71561, 86970, 87807, 09474 és 94334. Ötszáz dinárt nyertek: 19264, 29340, 36396, 36587, 45281, 46125, 52882, 61831, 66370, 70880, 80259, 83781, 38850, 99124 és 99451. Száz dinárt nyertek: 149, 459, 7420, 13201, 18159, 19225, 20807, 22102, 24862, 31321, 36628, 37113, 42348, 47126, 59922, 73969, 77323, 85493, 85634, 85702, 90467, 90722, 94025, 97016, 99222. Ezenfelül sok tíz dináros nyereményt is kisorsoltak. A nyereményeket a vasutasszövetség pénztárosa a szubotical vasutagazgatóság épületében fizeti ki.

A rákbetegség ellen küzdő német bizottság jubileumi ülése. Berlinből jelentik: A rákbetegségek kikutatására és leküzdésére alakult német központi bizottság tegnap este, alapításának huszonötödik évfordulója alkalmából, a berlini orvosegyesülettel közösen ünnepi ülést tartott, amelyen a birodalmi elnök is megjelent. Dr. Kraus Frigyes, tanár, egészségügyi tanácsos, mindkét társaság elnöke, beszédében megemlékezett Hirschberg Gyuláról, az orvosegyesület nemrég elhunyt tagjáról. Ezután dr. Warburg Ottó, a rákbetegségek biológijára és kémiájára kutatására alapított Vilmos Császár Intézet tagja szólalt fel. Végül Lubarsch és dr. Blumenthal Ferdinánd tanárok tartottak előadást a rákbetegségek terén a legutóbbi huszonöt év alatt történt kutatásokról.

Hatvan díjért gyilkolt. Novisadról jelentik: Már jelentettük, hogy a futaki csendőrség letartóztatta Obrovácsi János futaki földmunkást, mert késsel összeszurkálta Obrenov Jevremet, mert az nem akarta megfizetni 60 dinárt tartozását. A súlyosan sebesült Obrenovot beszállították a novisadai kórházba, ahol Obrenov csütörtök délelőtt meghalt. Az ügyészség elrendelte a boncolást.

Előadások a Katholikus Legényegyletben. A suboticali Katholikus Legényegylet február 21-én este nyolc órai kezdettel megismétli az *Arvácska* előadását, a bemutató szereplőivel. Február 22-én, vasárnap este farsangi bál lesz a Legényegyletben, február 24-én este pedig az *Aranymadár* kerül újból színpadra a régi szereposztásban.

Jókai emléke a magyar nemzetgyűlésen

Fajvédő-beszéd az ünnepi ülésen Beregi ellen

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés csütörtöki ülését Jókai Mór emlékének szentelte. Az ünnepi ülésen azonban csak nagyon kevés képviselő jelent meg: a kormánypárt padsoraiban alig ültek néhányan, a passzív ellenzék pedig ezuttal is távol maradt.

Szűcs-Béla elnök ünnepi beszédében méltatta Jókait, mint írókat és mint politikusokat és kiemelte, hogy parlamenti pályáját ezzel a kiemeléssel kezdte meg: *»jobb és baloldalt nem lehet egyébként, mint egy szívnek két kamardija«*. Ehhez az elvéhez hű maradt egész munkássága folyamán.

Klebsberg Kunó gróf kultuszminiszter emlékbeszédében hangsúlyozta, hogy kevés az, amit az állam mai helyzetében Jókai emlékének tiszteletére megtehet, azonban sir-emlékét most már sürgősen meg kell teremteni.

Utána Pekár Gyula beszélt a költészet és a politika kapcsolatáról, majd szavait azzal fejezte be, hogy az ellenzék nevében is leteszi szavaiból font babérkoszorúját Jókai emlékére.

Izgalmas harc egy cirkuszban két elefánt és egy viziló között. Párisból jelentik: Alaisban egy nagy cirkusz tart előadásokat és a mutatványok során majdnem baj történt. Az egyik programszám az, hogy az állatszelidítő két pónival, két elefánttal és egy vizilóval végez produkciókat. Alig hogy az állatokat kivették a porondra, a két elefánt megtámadta a vizilót, ormányukkal szörnyű ütéseket mértek rá, de a viziló sem hagyta magát s az egyik elefántnak mellső lábába harapott. Az elefántok ormányukkal szétverték a ketrecet és a közönség ijedten menekült. Végül is vasdorongokkal választották szét a megvadult állatokat.

Leszurt községi irnok. Dárdáról jelentik: A baranyai Topolya községben Tomanevics Jecó földműves összeszólalkozott Milovanovics Brankó községi irnokkal. A vita hevében Tomanevics kést rántott és teljes erővel az irnokba dobo. Milovanovics vérbeborultan esett össze. Azonnal kocsira tették és beszállították az osztrák kórházba, de még mielőtt a kocsiról leemelték volna, kiszüvedett. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

Újabb kommunista összeesküvés. Berlinből jelentik: Mecklenburg-Strelitzben messzeágazó kommunista-puccstervet leplezték le. A vezetőknel házkutatást tartottak, ami több letartóztatásra vezetett. A lefoglalt iratokból megállapították, hogy a terrorcsoport több vasuti merényletet tervezett. Dinamittal akartak egyes vonatokat felrobbantani. A lefoglalt anyagból az is kiderült, hogy a szociáldemokrata párt vezérért úgy akarták agyonkínálni, hogy mind a tíz ujját levágják és a nyelvét is kivágják.

A novisadai Szokol műsoros estje. A novisadai Szokol egyesület szombaton fél kilenc órai kezdettel, az egyesület helyiségeiben műsoros estét rendez. A program keretében Malinovics Eugen ezredes, a dunai flotta parancsnoka előadást tart a flotta hívatásáról. Branics Mana énekszámokat ad elő *Katanac* Zsárkó zongorakiséréte mellett. A hangverseny után a Szokol férfi- és nőtagjai csoportos tornagyakorlatokat mutatnak be. Az előadás után tánckövetkezik.

Csehországi gépgyárak munkahiány miatt elbocsátják munkásaikat. Prágából jelentik: A brünni gépgyárak e héten 600 munkást bocsátottak el, mert nincs megrendelés. A jövő hét első napjától kezdve felmondtak további kétszáz munkásnak.

Szünet után áttértek a napirenden levő népiéleti tárgya költségvetésének tárgyalására, amelynek során Karaliáth Jenő felszólalásában indítványozta, teriesszenek javaslatot a Ház elé arról, hogy az állam kezébe kerülő Károlyi-javakat a szellemi és irodalmi egyesületek és intézmények javára fordítsák.

Eckhardt Tibor az állami színházak helyzetével foglalkozott és hangsúlyozta, hogy ennek a kérdésnek a helyes megoldása a magyar kultúra érdeke. Miután az állam maga sem tudja fentartani két színházat, ezért indítványozta, teriesszenek be külön színházi adóntételek szülői javaslatot. Foglalkozott ezután a Beregi-ügyvel. Elítéli — mondotta — az uccai verekedéseket és rendezavarásokat, de ugyanugy helyteleníti, hogy a keresztény közvéleményt a Beregi-ügyhöz hasonló kérdésekkel izgatják. Kérte a kultuszminisztert és a belügyminisztert, ne engedjék meg, hogy a bolsevizmus alatt kompromittált egyének újból belonják magukat a magyar művészetbe. A gyűlés este hat órakor ért véget.

Hírek a novisadai törvényszéknél. Novisadról jelentik: Bajkocsek József titeli rendőr múlt évi október 26-án feltékenységéből lelötte Kajicza János titeli gazdálkodót. Ezügyben a törvényszék a főtárgyalást március 3-ára tűzte ki. Csütörtökön ejtette meg Skrebljin Iván vizsgálóbíró dr. Cseremov György törvényszéki orvos közbejöttével annak a csecsemőhullának a boncolását, amelyet február 14-én a játéktéren elásva találtak. A boncolás megállapította, hogy a héthónapos koraszülött élve jött a világra és fejletlensége folytán halt meg. A kitett csecsemő anyja után kutat a csendőrség. — Zsigmond Hermann aradi cipészegéd új napján délelőtt tíz órakor betört Gyulics Vojislav Pasiceuccai kazánkészítő lakásába és onnan egy bőrdobot, cipőt, nyolcszáz dinár értékben lopott el. Nyomorával védekezett. A Gomirac-tanács csütörtökön hat havi fogházra és büntetésre költötte után az ország területéről való kitoloncolásra ítélte. — Kovács István sentai munkás január 3-án Novisadon a strandfürdő mellett feltörte Szepsi Lajos szobafestő halázcsoznakát és onnan kétszáz dinár értékű halat lopott el. A Gomirac-tanács ezért csütörtökön hat havi fogházra ítélte. — Bauer János novivirbaszi munkás múlt évi augusztus 31-én Vrabszon Szuratlic Annától ötszáz dinár értékű briliánskézelőgombot, szeptember 9-én Teisz Fülöptől Vrabszon egy kerékpárt lopott. A Gomirac-tanács csütörtökön tíz havi fogházra ítélte.

Tűz. Sentáról jelentik: Özv. Kadvány Jánosné híressovói tanyáján kedden délután tűz ütött ki, amely az özevgy házat, gabonáját és cséplőgépet elhamvasztotta. A tüzet egy eldobott cigarettavég okozta.

A sentai francia klub kultur-estje. Sentáról jelentik: A francia klub szerda este jól sikerült estét rendezett, amelyen Benedek Andor joghallgató Mistinguett-dalokat énekelt Heves Nándor zenekísérettel. Utána Czányi Endre Baudelaire-ről tartott szabad előadást.

Kémkedésért letartóztatott földműves. Novisadról jelentik: A novisadai törvényszék fogházába beszállították Horváth Gyuró 24 éves diakovói földművest, aki ellen kémkedés címén emel vádat az ügyészség. Horváth a múlt évben megszökött a szávai hadosztálybíróság zagrebi fogházából és átment Magyarországra, ahol összeköttetésbe került a zalaegerszegi magyar hírszerző osztállyal. Medlics százados, a hírszerző osztály vezetője rábeszélte a

katonaszökevényt, hogy teljesítsen kémiszolgálatot. Horváth beleegyezett és a hírszerző osztály által Matkovic Vinko névre kiállított utlevellel több ízben visszatért az S. H. S. királyság területére, ahonnan katonai természetű híreket vitt át Medlics századosnak. A katonaszökevény, mint később bevallotta, nyolc ízben jött vissza Horvátországba, ahol a csapattestek elhelyezéséről szerzett híreket. Az elmúlt hetekben, amikor átlépte a baranyai határt, elfogták és Horváth ekkor töredelmes vallomást tett a határrendőrségen, amely a letartóztatott kémot Novisadra szállította.

Novisad motoros autólöcsölőket kap. Novisadról jelentik: A novisadi városi tanács az uccai öntözésre két motoros autólöcsölőket rendelt Bécsben. A löcsölőkocsik már elkészültek és Plavics Nikola városi főmérnök a kocsik átvételére Bécsbe utazik.

A masamód. Március hetedikén lesz a szuboticali zsidó Nögyelet és Népkönyha műkedvelőelőadása, amely alkalommal a Masamód-ot mutatják be. Március 10-ikén másodszor fogják előadni Heltai Jenő pompás vigjátékát. A legkiválóbb műkedvelők játszóka a darab főszerepét és az előadást dr. Havas Emil rendezzi és a talentumos műkedvelők egész gárdája támogatja munkájában és abban a törekvésében, hogy a műkedvelő előadások átlagos színvonalát fölülmúló művészi együttes alakuljon ki.

Szárazak, mint a kóró és csunya, mint az éjszaka. Londonból jelentik: Az alsóház legutóbbi ülésén érdekes indítványra került a sor s rövid vita után határozattá is emelték. Azt kívánja a javaslat, hogy a Ház utasítja a kormányt törvényjavaslatnak kidolgozására, amely megadja a jogot olyan angol nőknek, akik külföldiekhez mentek feleségül, hogy válás esetén automatikusan ismét angol polgárok lehessenek. Az indítványozó hosszasan magyarázta javaslatának szociális jelentőségét. Azt találta mondani, hogy segíteni kell az olyan angol nőknél, akik szerencsétlen házasságot kötöttek külföldiekkel s akiknek száma nagy. Ezek a boldogtalanok nagyon megkeserülték eltévelyedésüket és szomorú tapasztalatokat szereztek. — Igen, ha szárazak, mint a kóró és csunya, mint az éjszaka! — kiáltott közbe egy tréfás képviselő s nagy lett a derűtség, de az indítvány jelentékeny többséget kapott.

Kaszinóból Kishegyesen. A máltidjosi Kaszinó február 21-ikén nagyszabású farsangi műsoros táncmulatságot tart. A műsor keretében egy novisadai művészgárda is fellép. A mulatságot Szilágyi Antal vendéglőjében tartják meg.

A tofolai vendéglősök táncmulatsága. Február 14-ikén tartotta meg a bácskatopolai vendéglősök és italmérők egyesülete ezévi táncmulatságát. A jól sikerült táncmulatságon nagyszámú közönség vett részt.

A kikoszorózott kérő öngyilkossága. Szentáról jelentik: Franja Miklós bérés szerdán fegyverrel, amelyet dum dum golyóval töltött meg, agyonlőtte magát. A bérés, akinek huszonötezer dinár megtakarított pénze volt, azért lett öngyilkos, mert egy leány, akit megkért, nem akart hozzá menni feleségül. Utolsó kívánsága, amelyet bucsulevelében közölt hozzátartozóival, az volt, hogy ne boncolják fel és a tornyosi temetőbe temessék, a templom közelébe, hogy „mikor a szeretem a templomba megy, mindig észébe jussak.”

Pokolból Sentán. A sentai Jevrejska Omladina február 21-én az Eugén-szálloda pokollá átalakított összes termeiben nagyszabású pokolbált rendez. Ördög, faun és Luciferi csoportozatok felvonulásával. A bál iránt, amely az idei farsang legművészebb estjének ígérkezik, már most is óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Csokoládé-délután az ujságírók segélyalapja javára. A subotici ujságírószekció segélyalapja javára a Bányászalodában március 1-én rendezendő csokoládé-délután műsora a legmagasabb igényeket is ki fogja elégíteni. **Róna Árpád**, a délután rendezője páratlan agilitásával művészek közreműködését biztosította, akik garantálják a műsor zenei színvonalát. Az előkelő hangverseny keretében hosszú idő után lép először a közönség elé **Farkasné Gábor Nelli** énektanár, akinek szereplése máris biztosítja a teljes sikert. **Reiter Ilonka** énekszámait is fénypontját képezik a műsornak, amelyben szerepel a Suboticián olyan előnyösen ismert **Arhipova** asszony, a noviszadi opera koloratúrénekesnője. A hangverseny művészi színvonalát biztosítja **Csavoljac** hegedűművész fellépte, valamint **Rajhenics Józsefnek**, a sombori zeneiskola igazgatójának zongora-szólója, valamint **Baranoffnak**, a noviszadi opera Suboticián is népszerű baritonistájának közreműködése. A hangverseny az idei szezon legnívósabb zenei eseményének ígérkezik. A műsort tánc követi. A csokoládé-délutánra asztalok már előjegyezhetők a Bányászalodában.

A február 25-iki jelmezbióra megjelent jelmez hölgyek és urak kéretnek, hogy jegyeiket előbb megváltani szíveskedjenek Pašičeva ul. 10. táncintézetben, a meghívók felmutatása mellett.

Ujabb panamát leplezték le Romániában. Bukarestből jelentik: A *Romania*, a nemzeti párt bukaresti orgánuma, foglalkozik egy tervezett új vasutvonal építésével. E vonal Petrozsényt kötné össze az ókirályságban lévő Bumberstível. A lapszerint a vonal tervének kidolgozásával, illetve a vasúti vonal kiépítésével egy olasz mérnököt bízták meg, aki érethető befolyások révén nem a természetes Zsivölgyet vette irányának, hanem egy olyan vonalat, amelyen tizenkilenc alagutat kellett volna fúrni. A furási munkálatokat meg is kezdték, de azután lemondtak az egész tervről, azon az alapon, hogy igen sok szén veszne kárba, minthogy a megfúrt alagutak végeredményben mind egy-egy újabb széntárnának bizonyultak. A lap szerint mindez azért történt, hogy a liberális párti érdekeltségű *Banca Romaneasca Petroșani* nevű vállalata úymódon állami pénzen ingyen furathasson magának új tárnákat.

Nikita király elkobzott vagyonát visszaadják az örökösöknek. Beogradból jelentik: A kormány elhatározta, hogy törvényjavaslatot terjeszt a nemzetgyűlés elé **Nikita**, az elhunyt montenegrói király elkobzott vagyonának feloldásáról. Az 1918. évben a montenegrói nemzetgyűlés a Szerbiával való egyesüléssel egyidejűleg mondta ki a Petrovics-dinasztia trónfosztását és Nikita király vagyonának konfiskálását. Másfél évvel ezelőtt az örökösök kérétek, hogy az elkobzott vagyont adják ki a családnak. Akkor speciális bizottság leltárt készített az ingó és ingatlan vagyonról. Az elhunyt király ingóságai között nagymennyiségű arany és ezüst edény és ékszer van, az ingatlan-vagyon: néhány nyaraló Montenegroban. A nagyértékű ingóságokat negyven ládában szállították Beogradba és a múlt év júniusában a kormány úgy döntött, hogy a hagyatékot kiadja az örökösöknek. Közben azonban az a felgöcs kere-

kedett fölül, hogy a montenegrói nemzetgyűlés, mint törvényhozó testület elhatározását nem lehet egyszerű minisztertanácsi határozattal megmásítani. Ezért vált szükségessé a törvényjavaslat benyújtása. Az örökösök között van **Nikita fia** és leányai kívül **Sándor király** és **György herceg** is.

KINTORNA

A férj és feleség egy műkedvelőelől adásról jönnek. Az asszony megszólalt: — Annyit nevettem, hogy majd meghaltam.

Mire a férj szemrehányóan rávágta:

— Te is mindig félmunkát végzel!...

Kohn hazakerült a dutyiból, ahol egy esztendőskét ült. Csodálkozására három gyereket talált otthon, holott, mikor elment ülni, csak két gyereke volt. Jó ember volt, nem szólt semmit a feleségének. Egy pár nap múlva meghalt a harmadik gyerek. Kohn leülte a kötelező nyolc gyásznapot, aztán felállott és elkeseredetten megszólalt:

— Még soha életemben nem ültem ilyen ártatlanul.

Rovottmúltu betörő áll a bíróság előtt. Sok bűn terheli a lelkét. A bíróság hosszas tanácskozás után kiszabja az ösztüntétet...

— A törvényszék bünösnek mondja ki magát és elítéli négy évi börtönrre, politikai jogainak felfüggesztésére és az ország területéről való kitiltásra. Megértette?

— Igenis.

— Van valami mondanivalója?

— Tekintetes bíróság, megnyugszom az ítéletben, de az ország területéről való kitiltással szeretném kezdeni a büntetést...

SPORT

A Ferrum birkózóversenye. A Ferrum, mint már közöltük, március elsején nagyszabású birkózóversenyt rendez Suboticián. A birkózóversenyre, amelyet a sombori birkózó-alszövetség engedélyezett, Szombor, Beeskerek, Noviszad, Senta és Szubotica legjobb birkózói indulnak. A rendező egyesület a győztesek számára értékes plaketteket ad, ezenkívül díjazni fogja azt az egyesületet is, amelynek birkózói a versenyen a legtöbb pontot szerzik.

Noviszad birkózóbajnoksága. Noviszadról jelentik: A Juda Makkabi március 8-án rendezi meg Noviszad város 1925. évi birkózóbajnokságát. A versenyen az ország legjobb birkózói fognak találkozni.

Három új világrekord. Newyorkból jelentik: Paavo Nurmi a tegnapi mitingen 8 p. 48.2 mp.-re javította a 2 angol mérföldes futás világrekordját, amelyet Ritola tartott 9 p. 3.4 mp.-cel. Willie Ritola a 3 angol mérföldes futásban két rekordot javított meg. Az új világrekordok: 3 angol mérföldre 14 p. 2.4 mp. 2 1/2 mérföldre 11 p. 44 mp. Ritola 3 angol mérföldes új rekordja egyenesen világszenzáció, mert teljes 6 mp.-cel jobb Nurmi rekordjántál.

Dr. Posta Sándort meghívták Brüsszelbe. Budapestről jelentik: Dr. Posta Sándort, a kardvívás olimpiai bajnokát meghívták március 23-ra Brüsszelbe egy nemzetközi mitingre, amelyen **Duc-**

ret, a törvívás olimpiai bajnoka és **Delporte**, az épévívás olimpiai bajnoka is meg fog jelenni. Posta már azért is elfogadta a meghívást, hogy a magát kardbajnoknak is hirdető **Ducretnek** alkalmat adjon a revánstra. Posta **Ducret**-t az olimpiáson 4:1-re, majd 4:0-ra megverte.

Az NSC. vívói Brünben. Budapestről jelentik: A NVC vívói meghívást kaptak március 13—15-re Brünbe. A versenyre valószínűen **Hajdu János**, a kitűnő törvívó és **Petschauer Attila**, a legutóbbi kardverseny győztese fog elutazni.

Válogatott triálmérkőzés Noviszadon. A noviszadi válogatott A) és B) csapata vasárnap triálmérkőzést tart.

Nemzetközi mérkőzések Budapesten. Budapestről jelentik: Budapesten legközelebb a következő nemzetközi mérkőzéseket fogják rendezni: Április 13-án WSC, Bécs—FTC, április 19-én: Amatörök, Bécs—MTK, Hakoah—FTC.

KÖZGAZDASÁG

Száz százalékos kényszeregyezési bejelentés. **Sárosi testvérek** feketési gőzmalomtulajdonosok kényszeregyezési bejelentést tettek a suboticiai törvényszéknél. A cég aktívái 2.441.000 dinárt, a passzívák 1.977.000 dinárt tesznek ki, tehát 464.000 dinár vagyoni fölösleg van. A cég vagyona ingatlanokból áll. A cég ajánlata szerint a tartozása 40 százalékat 6 havi, 30 százalékat 12 havi és 30 százalékat 18 havi időközökben egyenlíti ki évi 8 százalékos kamatfizetés mellett. A cég ilyen módon 100 százalékos egyezési ajánlatot tesz.

A noviszadi tőzsdetanács ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdetanács március 25-én tartja február havi ülését, amelyen folyó ügyeken kívül a sombori »Mare« r.-t. a szakértői szemlék megtartási feltételeinek megváltoztatásáról, a tőzsdetörvényi szekciók új beosztásáról és az exekutív vételek és eladások egyszerűsítéséről szóló indítványai szerepelnek. Ezen a gyűlésen fog **dr. Borota Branislav**, a tőzsde jogügyi titkára külföldi tanulmányutjáról beszámolni.

A wöllersdorfi művek elnöke lemond. Bécsből jelentik: A wöllersdorfi művek elnöke **Pittner**, akit annak idején a kormány javaslatára állították a vállalat élére, le fog mondani erről az állásáról. **Pittner** igazgatósági tagja a **Wiener Bankvereinnak** is és elnöke a **Radio Austria Gesellschaftnak**. Annak idején feljelentést adott be egy bécsi estilap ellen, amely róla diffamáló híreket terjesztett, majd a feljelentést minden fenntartás nélkül visszavonta. A wöllersdorfi ügy kegylen a nemzeti tanács költségvetési bizottságában is szóba került. A szociáldemokrata képviselők sürgették, hogy vigye a kormány az ügyet bíróság elé nyilvános tárgyalásra.

A francia kormány nem engedi a szövetségjegyét a párisi tőzsdén. Párisból jelentik: A párisi orosz követtség nemhivatalosan érdeklődött a francia pénzügyi hatóságoknál, nem lehet-e a párisi tőzsdén a cservonec jegyzését bevezetni. Ez a támogatás nem vezetett eredményre, mert amíg az oroszok részéről nem történik megerősítő elvi nyilatkozat a francia adósságok dolgában, mindaddig a franciák nem mutatnak hajlandóságot a cservonec hivatalos jegyzésének megengedésére.

A becskeréki kereskedők az üzleteket tíz óráig kívánják nyitva tartani. Beeskerekről jelentik: A Bácsmegyei Napló megírta, hogy a kereskedelemügyi miniszter felszólította az iparkamarákat, hogy tegyenek javaslatot az üzleti zárórak megállapítása ügyében. A becskeréki kereskedelmi és iparkamara kereskedő osztálya szerdán tartott ülésén elhatározta, hogy az ügyben olyan javaslatot terjeszt elő, amely szerint az üzleteket reggel 5 órától esti 8 óráig terjedő időben összesen 10 óráig kívánják nyitva tartani. A vasárnapi munkaszünethez ragaszkodnak, a teljes munkaszünetet ezenkívül csak a főünnepeken akarják bevezetni.

Fizetőskeptelen szövetkezet. Noviszadról jelentik: A plavnai I. öngyógyító szövetkezet csütörtökön benyújtotta a noviszadi törvényszékhez a kényszeregyezési megindítást iránti kérelmet. Aktívái 16.360 dinárt, passzívái 68.044 dinárt tesznek ki.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. február 19.

Budapest deviza 1170—1178, valuta 1150—1172.

Prága deviza 55.30—55.80, valuta 55—55.50.

Berlin deviza 681—683 milliárd márka, valuta 677—681 milliárd márka.

Bécs deviza 11.39—11.45, valuta 11.45—11.49.

London deviza 292.50.

Newyork deviza 1.62%.

Zürich, febr. 19. Zárlat: **Beograd 3.50.** Páris 2715, London 2476, Newyork 520 1/2, Brüsszel 2615, Milanó 2130, Amsterdam 20855, Berlin 123 németmárka, Bécs 7340, Szófia 377 1/2, Prága 1542 1/2, Varsó 100, Budapest 72, Bukarest 262 1/2.

Beograd, febr. 19. Zárlat: Páris 3.2350—3.25, London 294—394.50, Newyork 61.70—61.75, Milanó 253.30—253.50, Prága 18.3150—18.3225, Genf 11.88, Bukarest 31.50, Berlin 14.60—14.65.

Noviszadi terménytőzsde, febr. 19. Az irányzat lanyha, forgalom csekély. Kötés csupán tengeriben volt. Árak: Tengeri bácskai 200, márciusra, dunai hajóállomás 210 dinár, áprilusra 222.50 dinár, márciusra, tiszai hajóállomás 222 dinár, szeréni 202.50 dinár, februárra 207.50 dinár, márciusra 207.50 dinár.

Csikágói gabonátőzsde, febr. 18. Buza májusra 135, Buza júliusra 155.75, Buza szeptemberre 143.75, Tengeri májusra 130.625, Tengeri júliusra 131, Tengeri szeptemberre 130.25, Zab májusra 54.5.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bezdán 176 (+10), Bogojevó 205 (+10), Vukovár 148 (+10), Palánka 146 (+8), Noviszad 118 (+8), Zemun 60 (+10), Pancsovo 22 (+8), Szmederevo 152 (+10), Orsova 91 (—1). **Dráva:** Maribor 188 (—2), Zakanj —110 (+10), Donji Miholjac —4 (+3), Osijek 14 (+14). **Sáva:** Zagreb 104 (+70), Sisak 200 (—25), Jasenovac 330 (—10), Bród 254 (+54), Mitrovica 153 (+24). **Beograd** —18 (+7). **Tisza:** Senta —60 (+8), Beese —50 (+8), Titel 81 (+13).

SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel

a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana

Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDETI

5125

Shackleton menekülése az Antarktiszról

1500 kilométeres csónakut az óceánon

Az Antarktisz kapujában — A bálnavadász-állomás

„Il y a des défaits triomphants à l'envie des victoires”, — írja Shackleton francia életírója a nagy angol délsarkú kutató „csodálatos kudarcáról”, arról az expedícióról, amely bár tökéletesen megihusult, legjobban „megmutatta emberi nagyságát és nevét örök időkre bevéső a hősiesség évkönyvébe.”

Shackleton-nek éppen erről a kalandos és hősi utazásáról tudunk idehaza legkevésbé. Belevészett a háború még szörnyűbb kalandjába. Csak amikor évek múltával eljutott hozzánk az *Endurance* hajó drámájának lélekzetfőtőn megrendítő filmje, értettük meg, hogy csakugyan — vannak dicsőséges vereségek, amelyek elhomályosítják a legragyogóbb diadalokat.

Shackleton hajóját, az *Endurance*-ot, a jég foglyul ejtette, összemorzsolta. A hajótörötték kiszálltak a jég hátára, a jég darabokra zúzódt, elolvadt alattuk — az utolsó jégtábláról csónakba szálltak és elvergődtek az Elephant-szigetre. Shackleton hatodmagával csónakon menekült a zajló óceánra, hogy segítséget vigyen 22 hajótörött társának. „Csak a végső kétségbeesés sugallhatta ezt az istenkísértő gondolatot. Másfélszer kilométer, jégtáblák zajgása közt, nyitott csónakon!”

A *Hat Világrész* utóliárossorozatában néhány nap múlva jelenik meg Shackleton „Dél” című kötete. Ebből vesszük át (némi rövidítéssel) azt a megkapó fejezetet, amelyben Shackleton elbeszéli, miképpen csöppent vissza robinsoni számkivetettségéből az emberi civilizációba — Dél-Georgia szigetén, az Antarktisz kapujában, ahol évekkel később a halál örökre megállította hódító útján a hatodik világrész felfedezőjét.

*

... Husvik kikötőjének hullámos ivü szirtalakulata föltűnt a hajnali pirkadásban. Szóltan némaságban szorítottunk kezét egymással. Ugy éreztük, végére értünk küzdelmes utunknak. Láttuk már a fekete parton megtörő apró hullámfodrokat, tipegő pingvineket, a homokban elnyúló fókákat. Félhíre járt. Megremegtem az örömtől — nem gözsp hangja volt az, ami megütötte fületem? A bálnavadász-állomásokon ebben az órában van az ébresztő...

Izgatottan lestük órákon a 7 órát, amikor a bálnavadászokat munkába terelik. Perenyi pontossággal megszólalt a gözsp. Soha nem hallottunk edesebb muzsikát. Az első „emberi” hang, amely kívülről, a nagyvilágból, elhatolt fülnkhöz 1914 decembere óta. Az a sípszó elmondta nekünk, hogy emberek vannak közelünkben, hajók vannak utrakészen, talán napok múlva tuban leszünk visszafelé az Elephant-szigetre, hogy hazahozhassuk hajótörött társainkat. Nehéz leírni ennek a pillanatnak a meghatottságát. Szenvedés és fájdalom, viharos csónak-út, éhség, fáradtság, kimerítő monotelés — minden feledve volt.

Leírja ezután, hogyan bocsátkoztak le hegymászókötéllel kékjégű, meredek lejtőkön, szekercével lépcsőket faragva. Hosszas küzdelem után lejutottak végül a fűvényes tengerpartra. Azután így folytatja elbeszélését:

Ott találkoztunk első jelével az emberi élet közelségének. Főka teteme hevert ott, amselyet kevéssel előbb ölt meg valaki. Csakhamar újabb fókatelemekhez értünk. Lőtt sebeik tanuskodtak róla, hogy ember jár a közelben...

Déltán felkapaszkodtunk az utolsó hegyhátára. A magaslatról megpillantottunk egy kis gözst. Bálnavadász-hajó volt, éppen befelé tartott az öbölbe. Kevéssel később vitorláshajó árbcni bukkantak föl a kikötőben. Apró emberi alakok vonták magukra figyelmünket. Csak azután vetjük észre a stromnessi bálnavadász-állomás pajtaszerü épüle-

teit. Ezen a helyen megálltunk néhány percre és még egyszer kezét szorítottunk meghatottan.

Ovatosan indultunk lefelé a lejtőn, amelynek alján kényelem és meleg várnak reánk.

*

Egyszer csak kellemetlen hang ütötte meg fülnket. Vizesés zuhogása volt. Kétoldalt járhatatlan jégcszirték.

Szikkához erősítettük kötélnket, aztán Worsley és én lebecsátottuk Creant. A kötélen függve egészen belevesztett a zuhatag vizebe és lélekzet után kapkodva érkezett meg a vizesés alá. Utána én siklottam alá a kötélen, majd Worsley.

A kötelet nem szerezhettük vissza. A szekercét lehajítottuk a vizesés tetejéről és a hajónaplót is, egyik zubbonyunkba burkolva. Ennyi volt az átázott ruháinkon felül, amit magunkkal hoztunk az Antarktiszról, amely fél másfél éve kitűnő hajóval, tökéletes felszereléssel és — duzzadó reménységgel keltünk utra. Ennyi volt, amit magunkkal mentettünk — kézzel fogható. Emlékekben annál gazdagabbak voltunk. Átfurtuk magunkat a külső dolgok kérégen. Láttuk istent az ő nagyszerűségében, hallottuk a természet lélekzetvételeit. Kitapintottuk az ember meztelen lelkét.

Dermedten a hidegtől, de könnyű szívvel, boldogan indultunk tovább a bálnavadász-állomás felé. A gondolat, hogy nők is lehetnek az állomáson, kínosan eszméltetett rá vad külsőnkre. Megpróbáltuk „kihuzni” magunkat. Bonyosztos szakállunk nőtt az utban, hajunk zottcsapzott. Mosdatlanok voltunk. Esztendeje viselt ruháink tödöttak-földöttak és szennyesek. Kellemetlenebbül festő három csavargót alig lehetett elképzelni.

Fürgén szedtük a lábunkat, két kis fiúval találkoztunk. Megkérdeztem őket, merre lakik az intéző. Nem feleltek. Sokatmondó pillantást vetettek ránk és azzal ucu neki, eliramodtak, ahogy a lábuk bírta őket.

Elértük a telepet, átlóholtunk az „emészti ház-on, amely sötét volt belül. A ház tulsó végén kijutottunk a szabadba. Egy öreg ember vetődött utunkba. Meg se várta, hogy kérdezhessünk valamit. Ijedten menekült, mintha magával az ördöggel találkozott volna. Kierünk a rakodópartra, az ügyeletes fel sem nézett munkájából.

— Itthon van Mr. Sorlle? — kérdeztem.

— Itthon. — felelte és ránkmeresztelte a szemét.

— Szeretnék beszélni vele. — mondtam.

— Kik maguk? — kérdezte.

— Hajótöröttek: a sziget tulsó feléről jövünk.

— Ájtóitek a szigeten? — kérdezte. Hangjából kiérzett, hogy nem hiszt.

De azért elment az intéző házába. Mi követük. Később tudtam meg, hogyan jelentett be bennünket Mr. Sorlle-nak. Azt mondta neki:

— Három furesaképi ember van itt, azt mondják a tulsó partról jönnek. Kinn hagytam őket. (Érthető óvatosság, kétségkívül.)

Mr. Sorlle kijött az ajtóba és így szólított meg:

— Nos?

— Nem ismer? — kérdeztem.

— A hangját ismerem. — felelte bizonytalanul. — Maga a Daisy matrőza.

— Shackleton vagyok.

— Jöjjenek be. Jöjjenek be.

— Mondta csak, mikor lett vége a háborúnak?

— A háborúnak nincs vége — felelte.

— Milliásháman grillójják egymást az emberek. Európa mezőrült. Az egész világ megrült.

*

Mr. Sorlle vendégszeretete nem ismert határt. Azt sem várta meg, hogy lerántuk fagyos eszímánkat, már vonszolt be magával és leültetett meleg, kényelmes szobájában. Kávét adott nekünk és kekszet, norvég módra, aztán fölvezetett az emeletre, a fürdőszobába. Lehajítottuk rongyjainkat és kéjes gyönyörrel tisztára sikáltuk, csutakomualu-gtukat. Fürdő után pedig gyönyörű ruhába bujtunk — az állomás raktárból kaptuk — és megszabadultunk fölösleges üstölkünktől. Aztán következett a „fényűző ebéd. Mialatt fürdöttünk, Sorlle kiadta a rendelet az egyik bálnavadász-hajónak, készüljön föl, hogy még az este elindulhasson a sziget tulsó partján három társunkért.

A három ember boldogsága határtalan volt, hogy megmentik őket, de — nem ismerték meg Worsley-t, aki bizonyos üstölkü, nagyszakállu, piszkos csavargóként hagyta el őket és frissen borotvált, kifinomult gentlemanként tért vissza értük, alig két napra rá. Azt hitték róla, bálnavadász. Az egyik meg is kérdezte tőle, miért nem jött át senki közölkölni.

— Mit beszélsz? — kérdezte Worsley elámulva.

— Azt hittük a Boss (Shackleton), vagy valaki a mieink közül eljön értünk, — magyarázták.

— Mi van veletek? — kérdezte Worsley.

Akkor kezdtek ráeszmélni, hogy hiszen a pajtasukkal beszélnek, akivel másfél éve sülve-főve együtt voltak.

Május 22-én alkonyatkor futott be a hajó a Stromness-öbölbe. A bálnavadászok összegyűltek a parton, hogy fogadják a megmentett csoportot és lássák a csónakot, amelyen 1500 kilométert hajóztunk azon az óceánon, amelyet oly jól ismernek és rettegenek.

Ha visszapillantok ezekre a napokra, nem kételkedem, hogy a Gondviselés vezérelt bennünket, nemcsak a hőmezőkön keresztül, — a viharkorbácsolta fehér tengeren is, amely az Elephant-szigetet Dél-Georgiától elválasztja. Harminchatórás szakadatlan vándorlásunkban, keresztül Dél-Georgia névtelen hegyein és gleccserein: gyakran úgy tűnt föl nekem, négyen vagyunk, nem hárman...

*

Első éjszakánk a bálnavadász-telepen felséges volt. Crean és én Mr. Sorlle házának egyik gyönyörűsége hálószobájában kaptunk éjféli szállást és olyan kényelmet élveztünk, hogy nem tudtunk aludni.

Reggeli után Sorlle körülvitt motorcsónakán Husvik-ba. Éber figyelemmel hallgattuk házigazdánk elbeszélését a háborúról. Mintha csak halottainkból ébredtünk volna rá erre a világra, — erre az eszeveszett világra — időbe telt, amíg hozzádomítottuk elménket ezekhez a rezegesen történetekhez. Nemzetek vérben-vashán, hősiesség, embermészárlás... A szemünket dörzsöltük álmétkodásunkban. Nem volt még egy civilizált ember a hat világrészben, aki ilyen tökéletes tudatlanságban leledzett volna a világot megrögzítő eseményekről, a világtörténelem legnagyobb háborújának két esztendejéről, mint mi, amikor idecsöppentünk a stromnessi bálnavadász-telepre.

Szerkesztői üzenetek

●●●

K. D. Novisad. 1. Az természetes, hogy ha az anya lázas, az újszülött is lázzal jön a világra. Az a fertőzés, amely az anyánál lázt okoz, az újszülött szervezetébe is átmeleg. 2. Kétnapos csecsemőt is lehet hidegvizes lepedőbe csavarni, hogy a láza megszünjön. A gumilepedőt azonban el kell a csecsemőről távolítani. 3. Van más mód is a láz megszüntetésére. 4. A láz, helyesebben az a fertőzés, ami a lázat előidézi, a csecsemő halálát is okozhatja. 5. A csecsemő egészségi állapota szabja meg, hogy meleg takolásra van-e szükség.

R. V. Bród. 1. Butorozott szoba két hétre mondható fel. Ha a lakó a felmondást nem veszi tudomásul, forduljon a bírósághoz kiköltötésért. 2. A nagykorú gyermek kivetheti a rácsot a házatéből, a kiskorú csak akkor, ha elhiz az árvászek hozzájáru.

I. L. Mol. A 16. béosztályban lévő tag napi táppénze 27 dinár 60 para. A pénztári tag hozzátartozójának nem jár temetkezési székély.

K. M. Malildios. 1. Az 1904. évfolyambeliék április-20-án tartoznak bevonulni. 2. Hipnotizáláshoz bármely orvosnak loza van. 3. Egy aranyárka értéke ma körülbelül 14 dinár. 4. Könyvekre nincs behozatali vám.

Üdvhadsereg. A kézirat nem került hozzánk.

V. K. Ada. Az egyesület csak akkor kezdheti meg működését, ha a belügyminisztérium az alapszabályokat jóváhagyta. Amennyiben az egyesület működését a minisztérium nem engedélyezné, a tagok az előre fizetett díjakat visszakapják.

R. M. Becskerek. Ügyének aktáit az államtanács november 10-én 16832. szám alatt áttette a postaügyi minisztériumhoz azzal, hogy a szerződéses postánál eltöltött éveit a rangbeosztásnál vegyék figyelembe.

Sch. M. Ada. Ha az ügyvéd a fél rovasára visszaélést követ el, fel lehet jelenteni a törvényszéknél, vagy tegyelmű panaszt tenni ellene az ügyvédi kamaránál.

Moli érdeklődő. Szöke.

Előfizető. Becskerek. Az 1904-es évfolyambeli hadkötelesek a lovassághoz március 1-én, a gyalogsághoz április 20-án tartoznak bevonulni.

K. A folyó tanévre felvett természetbeni illetményeit, ha a tanév folyamán nyugdíjazták, nem tartozik visszaadni.

Gombosi. A postatakarékpénztári betétek visszafizetésének módzatairól a most folyó jegyzőkönyv—magyar tárgyalások alkalmával döntenek.

Sportoló. 1. Gróf Károlyi Mihályné született Andrassy Katinka grófnő, néhai gróf Andrassy Tivadár leánya. Gróf Andrassy Gyula a grófnő mostohaapja. Az Andrassy-család katolikus. 2. A Zola-rexények fiatal lányoknak nem valók.

E. M. Bács-Monostor. 1. Magyarországra lehet zsír küldeni. A zsír nem esik kivételi vám alá. Az elvámolás a határon történik. 2. A postatakarékpénztári betétek kifizetésének módjáról most tanácskoznak a jegyzőkönyv—magyar tárgyalásokon.

B. M. Kikinda. Esperantó-tanfolyamot csaknem minden nagyobb vajdasági városban rendeznek. Az esperantót könyvből is könnyen meg lehet tanulni. Forduljon egyébként dr. Salamon Frigyeshez, a suboticei esperantóegyesület elnökéhez (Fra Jese trg).

Csantaviri olvasó. Körülbelül 8—9 millió dinár.

I. V. I. Egy-két hónapom belüli végleges rendezék az ügyet. 2. Összefoglaló könyv a kértetett korra nézve még nem jelent meg. Csak monoárszerü munkák vannak, amelyekből adalékok szerezhetők a kor megértéséhez.

R. I. Vig Zsigmond Sándor könyvkereskedésében utbaigazítják.

„Költő”. Az még nem lenne baj, hogy ön szerelmes, de hogy versbe önti szívét bántat, ez már súlyosbító körülmény. Saját jól felfogott érdekekben arra intjük önt: az istenért, valahogy imádjotta kezét közé ne iuttassa ezeket a költeményeket! Sőt rejtse el, gyűjtse fel őket sürgősen, különben vérmes reményvel amelveket a drága „Ó”-vel kapcsolhat táplál, mindörökké dugába dőlhetnek.

„FIORANTA”
krém és szappan halásza csodás
561 Lerakati „50A” drogerija Novisad

Gummi fűzők 350 — dinártól
Haskötő és Gradhalter
orvosi rendezésre.

Haszfűző, Gyomorszorító, Melltartó,
Régi fűzőket divatosra átalakítok.
Virág Leontin Aleksandrova ulica 11.

NYILTTÉR.

Fabrika štirke i konzervi S. Kopp i sinovi d. d.
Subotica.

Poziv

na

VI. redovitu glavnu skupštinu

koja će se održati dne 28. februara 1925. u 3 sata popodne u tvorničkoj pisarni na Majšanskom putu broj 135 uz sljedeći

DNEVNI RED:

1. Izveštaj ravnateljstva i nadzornog odbora o poslovanju u minuloj godini 1924.
2. Odobrenje bilanse i predlog ravnateljstva o razdijeli čistog dobitka za godinu 1924.
3. Podjeljenje absolutorija ravnateljstvu i nadzornom odboru.
4. Izbor članova ravnateljstva i nadzornog odbora.
5. Eventualni predlozi.

U Subotici, dne 18. februara 1925.

Ravnateljstvo.

RAČUN BILANSE:

Aktiva: Dužnici Din. 429.884.37. Strojovi i tvornički uređaji Din. 690.954.49. Nekretnine Din. 92.927.85. Uredjaj pisarne Din. 6.100.35. Kočije Din. 24.105.80. Državni zajam Din. 36.100.—. Državni bonovi Din. 1.166.25. Skladište robe Din. 181.424.—. Mlinogradnje Din. 224.808.73. Gotovina u blagajni Din. 29.377.49

Pasiva: Vjerovnici Din. 1.154.594.75. Rezervni fond Din. 9.828.89. Dionička glavica Din. 400.000.—. Račun mjenica Din. 240.913.—

RAČUN RESULTATA:

Gubitak: Otpisi Din. 44.808.—. Poreza Din. 40.000.—. Račun popravaka Din. 6.827.11. Poštanski troškovi Din. 2.823.—. Providba Din. 426.917.87. Goriva Din. 40.705.09. Neutjerivih tražbina Din. 86.563.76. Brašno Din. 753.164.79. Kukuruz Din. 424.572.12. Kamati Din. 313.656.44. Beriva Din. 288.452.51. Troškovi i vozarine Din. 218.043.28.

Dobitak: Račun gubitka i dobitka 1923. Din. 9.248.87. Trošarina glikoze Din. 3.581.—. Račun proizvodova Din. 52.583.05. Račun robe Din. 2.492.633.74

IZVEŠTAJ NADZORNOG ODBORA:

Gornji račun bilanse i račun rezultata s knjigama sravnjen i u redu pronadjen.

U Subotici, dne 18. februara 1925.

Nadzorni odbor.

Dražbena objava

U stečajnoj stvari Vase Petrović iz Vel.-Kikinda, u smislu rešenja privremenog stečajnog odbora, a po odobrenju Kr. Okružnog Suda kao stečajnog suda — S. br. 1228—1924. od 31. jan. 1925. godine — 28. februara 1925. god. posle podne u 3 sata prodaće se u advokatskoj kancelariji dolepotpisano u stečajnom inventaru pod stavkama 1—74. navedena manufakturna roba (muški i ženski stofovi, eponž, grenadin, viksljand i td.) Isporučna cena ove robe je 45.421 dinara, a procenjena vrednost joj je 21693 Dinara.

Pozivam sve zainteresovane, koji nameravaju gornju robu u celosti kupiti, da svoje pismene ponude najduže do 12 sati pre podne 28. februara 1925. g. dolepotpisanom stečajnom staratelju uz vadijum od 20% od procenjene vrednosti podnesu. Privremeni stečajni odbor će tog dana pismene ponude otvoriti i odmah pumovažno rešiti, koju pismenu ponudu prihvaća. Ako stečajni odbor bude tog mišljenja, da se ni jedna od pismenih ponuda prihvatiti ne može, roba će se odmah usmenoj dražbi najvećem ponudocu prodati. Zainteresovani mogu robu svakog dana do dana dražbe uz intervenciju stečajnog staratelja posle podne od 3—4 sata pogledati.

Dražbeni uslovi su sledeći: 1. Kupac je dužan kupovnu cenu odmah u celosti isplatiti i kupljenu robu odmah preuzeti. 2. Ako pupac kupljenu robu neće da preuzme, dati vadijum u korist stečajne mase propada i roba će se odmah dalje prodati. 3. Stečajna masa ni u kom slučaju ne odgovara ni za kvantitet, ni za kvalitet robe. 4. Državnu pristojbu dužan je kupac da plati.

Vel.-Kikinda, 14. februara 1925. god.

Dr. MARKO JOVANOVIĆ
advokat, stečajni staratelj.

Nyilatkozat.

Kiadóhivatalunk volt igazgatójának, Kertész Béla urnak tegnapi nyilatkozatára vonatkozólag kijelentjük, hogy az e hó 14-én megjelent nyilatkoztéri közleményünk ténymegállapításait teljes egészében fenntartjuk. Felhívjuk a közönséget, hogy ne vezettesse félre magát a tényekkel ellenkező nyilatkozatok által.

Subotica, 1925. február 18.

A „Progress“ és a „Nova Severna Pošta“
igazgatósága

ELADÓ

Egy 40 HP szivógázmotor komplett, generatorral. „RUSTON TRAKTOR“ jó állapotban. Egy 6 üléses luxus-autó, Marka „Büssing“. Egy Hoffher gyártmányú kukoricamorzsoló, 4 HP Waterloo-motorral és egy új hengerezék, csakis vas-konstrukcióval. Valamennyi nagyon olcsón kapható

BUGARSKI i DRUG
motor- és gépjárműjavítóműhely, Novisad
Temezinska ulica 86.

1474

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Távirateim: Kenderipar. Iroda: Városi hírpapola
Telep: Sentaí put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS
DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ,
SPÁRGA és GYAPJU
FUTÓSZÖNYEGEK,

PERZSA és SMYRNA SZÖNYEGEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT
ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TŰZOLTÓ- és KERTI
TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABÓNÁS, GYAPJU-,
TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBŐL, MINDENNEMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

Rőfös árukat

partit minden kvantumot veszek

PEICS ISTVÁN

Subotica, I. Šučeva ul. 5.

1305

„DAMA“

FEHÉRNEMÜSZALON

Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:

női- és gyermek-
fehérneműt, hozott
és saját anyagból,
azonkívül
pyjamákat, ágygar-
niturákat, stórokat
stb. a legszebb kézi-
munkával. 9007

A „CITROËN“ AUTÓ

a francia autóipar vezető márkája. Iparosok,
kereskedők, orvosok, gazdáknak
stb. legalkalmasabb, mert

beszerzési ára olcsó

üzemköltsége elenyészően csekély
kezelése igen egyszerű

Kapható

10 és 20 HP, 2—6 ülésel a legmodernebb
kivitelben 40 000 dinártól kezdve
Részletes árajánlattal szolgál

S. AD. ENGL

SUBOTICA, JELAŠIĆEVA ULICA BR. 2.

810

SEL PESZACH PAPRIKA

a makói orth. rabbiság hechscherjével.

Szállítja:

Gombos Géza és Társa Szeged

Ügynököket paprika eladásra felvesszünk.

J. N. Schulhof d. d. Osijek

Jugoszlávia legrégebb és legnagyobb
fával égető mészművek

Ajánl

beremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér,

darabos meszet

Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos
képviselőt a Vajdaság részére

Révai Adolf, Subotica

Telefon 5-51.

Uj könyvek! Most jelent meg!

Dr. Milkó Izidor (Baedeker) hat új könyve

- 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2) A miniszter barátja. Mosolygó történetek
- 3) Szekuláné és társai. Egy kötet vidámság
- 4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5) Lók és könyvek (Elbeszélések)
- 6) Baedeker irásából (Novellisztikus dolgok)

A újabb magyar szépirodalom legjobb művei. A könyvek mű-
vészi kiállításuk révén is ajánlhatók minden könyvgyűjtőnek

A 6 kötet ára portómentes küldésével 320 dinár
Egy-egy kötet ára 60 dinár

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLO kiadóhivatalában Subo-
ticán és a fő-kiadóhivatalban Novisadon

680 kg tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn a dobkosárbetétléc al-
kalmazásával egy 550 keresztből álló buzaszalmát
mely már egy közönséges dobkosárral lett csé-
pelve, betétsines géppel szakértőbizottság előtt
ntáncsépeltették

Pénzt, időt, munkát takarít meg minden cséplőtulajdonos.

BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD

Zeljeznička ul. 105—107.

1353

Bünt követ el, ha cipőszükségletét nem a

„Danica“

cipőüzletben szerzi be, mert a „Danica“
cipő a legszebb, legtartósabb s legolcsóbb

Írógépszallag

minden szélességben, egy vagy kétszínű, tucatonként 275 dinárért
kapható **WILHEIM S. és FIÁNÁL SUBOTICA**

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Csütörtől—vasárnapig
Alfred Savoír
pikáns vígjátéka filmen
KÉKSZAKÁLL
8-ik
FELESÉGE
Francia bohózat 5 felvonásban. Főszereplő az elegáns és csodaszép **GLORIA SVANSON** Paramount film!

Csütörtöltől—vasárnapig
Hónapok óta várt szenzáció!
Harry Piel
ezidei első ujdonsága minden képző-festő felalmu ó attrakciója
Veszedelemes nyomokon
Merész történet 7 felvonásban

FOGLALKOZÁS

szabászno, elsőrangú munkaerő, blúz-szabáshoz felvétetik. Beck Jenő költő-író üzeme. Gözifűrdő mellett. 1432

Intelligentes Fräulein wird zu einem 5 jährigen Knaben zum sofortigen Eintritt gesucht. Adresse in der Administration. 1407

Boltiszolga felvétetik. — Klein Géza Subotica.

VALODI ZEISS

SZEMÜVEG
TELEFON 210

Kapható: 9558

Deutsch Izidor
optikusnál
Subotica

Női felsőruhák és gyermekruhák varrását olesón vállalom. G. I.-né, Zagrebačka ul. 1. Sombori ut sarkán. 1485

Végzett szülésznő állást keres orvosi rendelőbe vagy beteg mellé. Cim: Kragnjevačka ul. 15. 1490

Ügyes horbélysegéd állást keres. Cim a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatalában, Novisad, Wilsontér 7. 1475

Kenyérgyári berendezés

olesón eladó
Áll: 6 HP benzínmotorból, tésztagasztógépből, dagasztó, 7 perccenként 50—300 kg-1, 5 dagasztócsésze, 1 tésztagasztógépből, lisztkeverő 4 lefolyóval, lisztartály, vasteknő és 2 vasfő-állványosból. — A gépek üzemenben vannak, legmodernebb és legjobbak.
Werner S. Pleiderer gyártmány
R. M. Bobik, Vršac 1487

Érettségizett gyakornok felvétetik. Irásos ajánlatok Hütter Árpád rövid-árunagykereskedéshez címzendők. Subotica, Sudarevičeva ul. 4. 1476

Kifutó felvétetik. F. Kováč i Drug, Subotica. 1454

Fräulein sucht stelle zu Kindern. Sprich Deutsch, Serbisch. Adresse in die Administration. 1451

TÉLI SZALÁMI

I. r. száraz, tiszta sertéshusból készült, kg 80 D. I. r. marhahus kg 13. I. r. borjúhús kg 20-22. I. r. sertéshus kg 20-22. Valamint az összes hentesárukat melyen leszállított árakon árusítom a mai naptól kezdve a városházában levő (volt hatósági husszék) üzletben.
Tanonc felvétetik
SZABADOS
hentes és mészáros 1481

Keresek egy német-magyar gyermekkisasszonyt három kis gyermekhez. Feltétlenül gyermekszertő, tiszta, intelligens nő, adja be fényképes ajánlatukat a következő címre: Breuer bőrkereskedés Novi-Vrbas. 1162

Két szoba

előszobával és konyhával
á t a d ó
Cim a kiadóban

Idősebb fűszerkereskedősegéd, ki az államnyelvet is beszéli és Bácskában hosszabb ideig utazott, március 1-ére utazói, raktárnoki, vagy segédi állást keres. Czabai Dező, Sudarevičeva 44. 1452

Keresek katonaságot kiszolgált vas- és fűszerkereskedősegédet, jó és ügyes kiszolgálót, szerb, német és magyar nyelv ismerettel március 1. vagy 15-iki belépéssel. — Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Vantsik Mihály (Mados) Jaša Tomić címre küldendők. 1478

ELADOK

egészséges fehér **MAGBURGONYÁT**
Békere est **ALOMA COMP** hirdetési vállalat Ljubljana közvett. „Krompir“ alatt. 1459

Keresünk fiatal ügyes bőrkereskedősegédet. — Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Holzer i Fischer Apatin címre küldendők. 1457

Fogtechnikus Berinben vizsgázott Dentist önálló munkára március 1-ére állást keres. Jellinek Sándor Subotica, Paje Kuzindžica ul. 4. 1453

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jelzésű leveleket továbbítunk. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg melléklendő.

Levelező, szerb-német nyelv tudással állást keres március 1-re. Cim a kiadóban. 1456

Vizsgázott soffőr állást keres azonnali belépésre vidékre. Cim a kiadóhivatalban. 1435

Azsurozónóket keresek. Cim a kiadóban. 1484

Somboriak
figyelmébe!

Rossz mérlegeket és súlyokat jutányos áron garanciákkal javítjuk a hitelesítés tartama alatt Somborban Tóth Károly kovácsműhelyében (tűzőoltó laknyában) 1466

Sebestyén és Szenes
mérleggyár, Subotica

VÉTEL-ELADÁS

Eladó ház 2 szoba, konyha és mellékhelyiséggel. V. Varoska 18. 1426

Lépcsőrostély, tüzelőberendezés szab. Thost-féle, fűrészporthulladék- és aprószentüzlelészhez, majdnem új, eladó. Ladisl. Einberger, Mokrin. 1425

ELADÓ ÜZLET

A Vojvodina kereskedelmi és ipari centrumában, a város legforgalmasabb helyén a 40 éve fennálló, az egész környéken jólismert kitűnő menetelő Fischer Sándor üzlete a tulajdonos elhalálása miatt azonnal eladó. Bővebbet Fischer Sándor dívat, galanterie és játékaru üzletében Novisad, Kr. Petra ul. 3. 1473

Kisebb malomberendezés, 14 lovas szivógázmotor, tarár, koptató, 14/9-es Ganz-hengerszék, 2 részű sikszita, daraskő, transzmissziók, felvonók, egyenkint is jutányosan eladók. Ladisl. Einberger Mokrin. 1423

Gyapjufonoda teljes berendezés, jókarban jutányosan eladó. Ladislav Einberger Mokrin. 1422

Deutsches Fräulein, die auch im Haus ha te be hifflich ist, wird zu 2 Kindern für ofort gesucht, Schriftliche Offerte sind zu richten an die Annoncenexpedition Schmolka, Novisad Futoški put 2. 1429

Két láné föld a palicsi fürdőhöz közel, alkalmas lakóhelynek is, eladó. Tót István földbirtokos. Baisa, postafiók 11. 1419

Kepviselőteket elvállal subotica i rövidáru nagykereskedő, ki Banátban, Bácskában és Baranyában jól be van vezetve. — Cim a kiadóhivatalban 1470

Magburgonya, apró. Wortmann-féle, rózsá és Imperial fehér, 250 g, eladó Schmidt Viktor földbirtokosnál, Pozsegán (Slavonia). 1418

Zongorát, pianót, öthónapos részletfizetési feltételek mellett kaphat mindenki. Rendkívül nagy választék új angol és bécsi szerkezetű, valamint átjátszott zongorákban. Kain hangszernagykereskedő Subotica, városi székház.

KANADABA
és minden más tengerentúli államokba s jut költségtükön, ug szintén Brazília az ingyenes kiszállításokra pontos felvilágosításokat ad — „BIRO AMERIKA“ Novisad Kralja Petra ulica 11.

Meterkerékpár, 3 lovas, oldalkocsival, új gumival olesón eladó. — Ladisl. Einberger Mokrin. 1424

JEGYGYÜRÜK
40 dinártól
KÖVES GYÜRÜK
30 dinártól
ÓRÁK
40 dinártól
Á D Á M
ékszerésznél Rudics ulica 6.

Keveset használt batár (4 személyes fiaker) jutányos áron eladó. Érdeklődni lehet Götz Rezsónél Alibunár. A batár igen elegáns, úgy csukva mint nyitva lehet használni. 1401

Üzlethelyiség Novisadon a legjobb helyen, minden szakmának alkalmas, kedvező feltételek mellett átadó. Cim megtudható „Schmolka“ hirdetőben Novisad, Futoški put 2. 1417

„MIR“ vendéglő házzal együtt **ELADÓ** és azonnal átvehető. Beltéren kisebb házzal esetleg el is cserélhető. **Rackó Mihály.**

Gumi, gabardin és impregnált, férfi és női essőköpenyek 400 din.-tól feljebb Eisler Izsónál, Barátok temploma során. 1389

KIRÁLYHALMI
szőlőbirtokos telerén **300 hektó magasfoku rizlingbor**
kisebb tételekben is **ELADÓ**
Bővebbet **BEER ALBERT**
Subotica, VII. Miloš Obelić ulica 19.

Eladó csókai műt mellett 54 katasztrális hold föld vetéssel, épületekkel, irtézi kuttal, kanjizai Monostor átelienében, erabari határban. Ugyanott egy erős 6 HP Hoifher magánjáró cséplőgarnitúra. Szakács Mátvás. 1437

KISS Z-LOGINTEZETE
mindenféle értéktárgyakra olesónt ad. Zalogból visszamaradt cirka 500 méter. Ötletszürke finom gyapjuszövet, szállításra: v. férfi, női raglán és félkabátból való. Ékszerék, ruhák, kabátok, feh érmek és minden más tárgyak állandóan olesón eladotnak, Subotica I. kor. Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Olajos fahordókat
jó állapotban, r. ten mennyiségben magas áron vesz
Ernst Fülöp
Sombor 1206

15 év óta fennálló gabonaüzlet elköltözés miatt eladó és azonnal átvehető. Leveleket „Jó üzlet“ jellegére a kiadóba kér. 1288

54 colos új Drössler cséplőszekrény ponyvával és kis szijakkal, gyönyörű kivitelben, 70.000 dinárért eladó. Zentai János és Fia Subotica. 906

VARRÓGÉP

mielőtt varrógépet vásárol, saját érdeke, hogy meggyőződjön a raktáramon levő világhírű

DÜRKOPP

varrógépek kiváló minőségűek. Iparos és női gépekben állandóan nagy választék.

Havi részletfizetés!

Jugoszlávia legolcsóbb bevásárlási forrása!!!

S. AD. ENGL

SUBOTICA
Angro Detail
Telefonszám 815
Petrogradska ulica 3.
Jelašičeva ulica 2 sz. 1103

Berlinben, vagy Bécsben levő házakat keres megvételre egyik megbízom. Magas árat fizet. Megbízott dr. Salamon Frigyes. 1483

Ipervállalat keres Subotican a beltéren olyan házat, amelyben a vállalat üzeme céljaira felhasználható, vagy átalakítható melléképületek vannak. — Megbízott dr. Salamon Frigyes.

ELADÓ MALOM

Bácskában, Ku pinközsegen, jótérő vidéken egyedülálló négyjártu motormalom, házaz, fűszer- és rövid ru üzlettel, komlószáritóval és raktárral más válla at miatt

ELADÓ

Üzemen megtekinthető bármely napon
Plachtinszki Pál
Kulpin 1416

Eladó 1 db új szállagfűrész és 2-lőerős villanymotor jutányos áron. — Radics kovács, Miloš Obilić ul. 21. 1450

Biztos megélltetés. Egy iórtorgalmu étkezde, vállalat miatt eladó. Cim a kiadóban. 1448

KÜLÖNFÉLE

Egy, lehetoleg a beltérhez közel levő csinosan burtozott szobát keres. Mladenovics Dusan, a munkásbizt. pénztár id. igazgatója. Telefon: 1-10.

Kilenc hold jó szautófüldet bérbe adnék kedvező árban. Három kilométer távolságban. — Bővebbet „Progres“ Subotica. 1413

Asztalosok!

I-a fichte **asztalosáru** legolcsóbban

GLIED GYULA

fatelepen, Bajski put kapható
Ugyanottakácoszlopok 2-7 m.-ig kaphatók.

Felvilágosításokat katonai ügyekben, kinek mennyit kell szolgálnia stb. csak leglélvben legpontosabban „Biro“ Subotica, Aleksandrova 9. ad.

2 szoba-konyha, előszoba és mellékhelyiségekkel álló lakást keres egy gyermek házaspár. A lakás személyes megállapodás szerint, közvetítő nélkül. Cim a kiadóban. 1465

Destillacija Drva D. D.

Zagreb-Tešić
Ajani elsőrendű **retorta faszenet** vagonvételben. — Képviselő Subotica részére **Révai Adolf Subotica** 529 Telefon 551.

Kiadó Somborban a belvárosban nagy raktár, fészor, istálló és irodahelyiség, amelyben nagy pálinka- és szeszüzlet van. Felvilágosítást ad Kováč i Drug, Pariška 2. 815

Önkéntes árverés. 1925 február 23-án d. e. 9 órakor az Agina ulica 11. sz. alatti lakásban beraktározott alábbi butorokat önkéntes árverésen eladom. 2 komplett ebédőbutor, rézháló löszőr matracokkal, antik szekrény és tükör, írógép, szőnyeg, kéziművelő sít. Langné Subotica, Agina ul. 11. 1489

Csinos különbeíratu burtozott szoba azonnal kiadó. Pietsch-ház. 1449

Butorozott szoba azonnal kiadó. Aleksandrova ul. 11

Műhelynek megfelelő világos nagy helyiséget, udvarhasználatra keresünk május 1-re. Sebestyén és Szenes mérleggyár, Senčanski put 23.

HAJFESTÉST

valódi STENNAVAL garatálás mellett szakszerűen végez **Kummerkammer Sombor**

Butorozott szoba kiadó, kőtagvas, konyhaasztallal. Ceska ul. 64. 1455

Elveszett szerda este a városi színház termében egy tárcsa, egy zenész, egy villamos és két más igazolvánnyal. Megtaláló adja lo a kiadóba. 1492